

KULTURHISTORISK DOKUMENTATION OCH
BEVARANDEPLAN 2022

Britt-Marie Lennartsson

MORUPS KYRKOGRÅRD

Hallands län, Falkenbergs kommun, Morups socken

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2022:16

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2022

Kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan 2022

Bild framsida: Morups kyrkogård, kvarter E. Foto: Britt-Marie Lennartsson. (Foto nr: 2022-25-452)

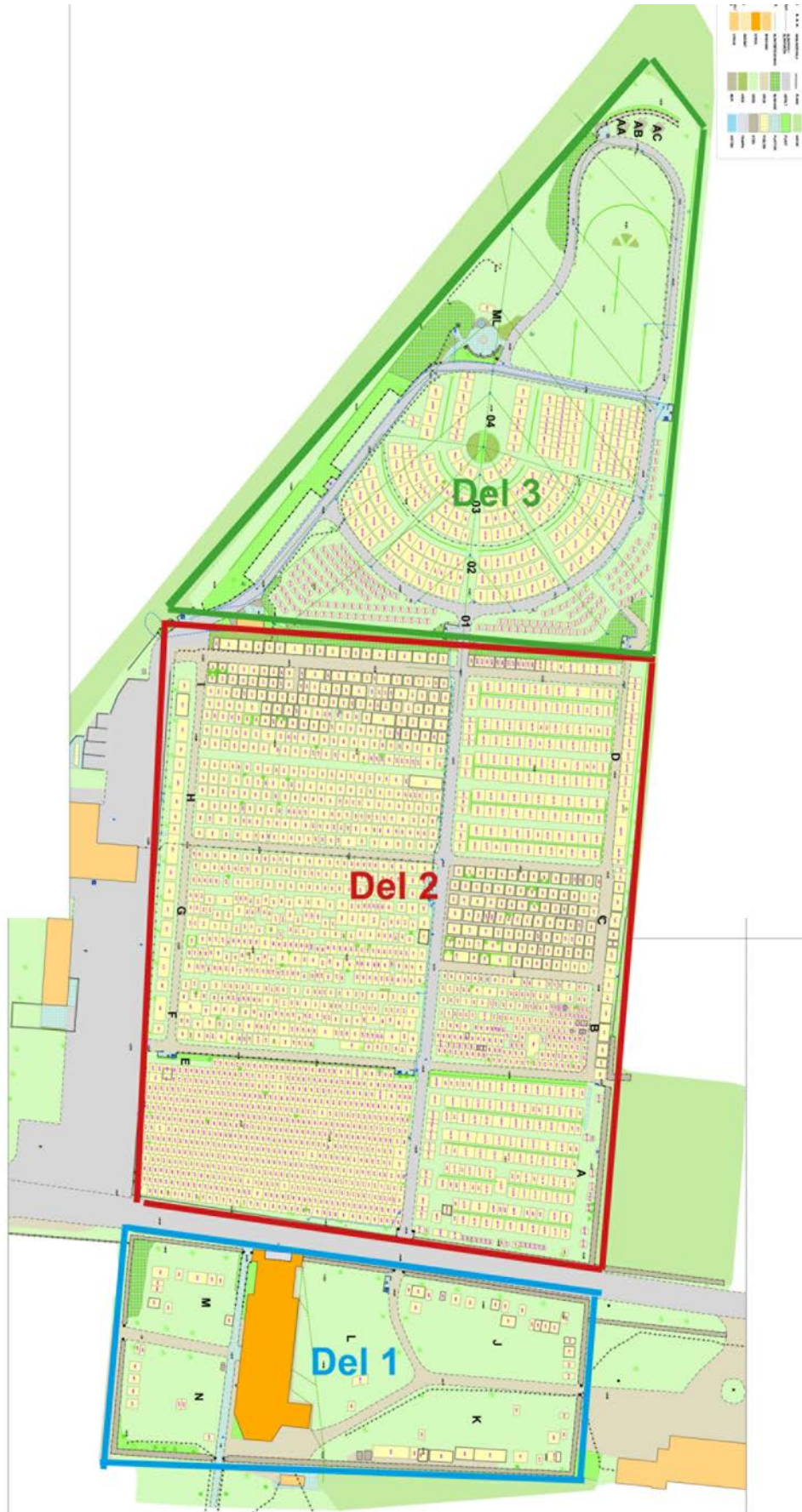
Layout: Britt-Marie Lennartsson

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Diariernr 2022/124

INNEHÅLL

Inledning	5
Uppdraget	5
Syfte med bevarandeplanen	5
Metod	5
Kyrkogårdens skydd	7
Historik	7
Morupstrakten och kyrkans plats i landskapet	8
Morups kyrka	9
Byggnader runt kyrkogården	10
Morups kyrkogård	11
Beskrivning av dagens kyrkogård	15
Placering och omgivning	15
Omgärdning och entréer	16
Planform och gångvägssystem	20
Del 1 - kvarter J, K, L, M och N	22
Del 2 - Kvarter A-I	24
Del 3 - kvarter 1-4, minneslunden och asklunden	26
Byggnader runt kyrkogården	28
Gravvårdstyper	30
Morups kyrkogårds viktigaste karaktärsdrag - Sammanfattning	39
KULTURHISTORISK BEDÖMNING OCH BEVARANDEFÖRSLAG	40
Generella riktlinjer för Morups kyrkogård	40
Värdefulla karaktärsmiljöer	41
Riktlinjer för kulturgravar (f.d. klass 1)	48
Riktlinjer för alla gravvårdar	48
Källor	49
Bilaga 1. Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden på Morups kyrkogård - kartor	51
Kulturgravar i del 1	52
Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i del 2	53
Kulturgravar i del 3	54
Bilaga 2. Kulturgravar på Morups kyrkogård - tabell	55
Rapporter från Kulturmiljö Halland 2022	92

Morups kyrkogård. Karta: Metria, 2019.

INLEDNING

Uppdraget

Denna bevarandeplan är utförd av Kulturmiljö Halland, Hallands Kulturhistoriska museum, på uppdrag av Falkenbergs pastorat. Fältarbetet och arbetet med analys och rapport utfördes under mars-oktober 2022 av bebyggelseantikvarie Britt-Marie Lennartsson.

Syfte med bevarandeplanen

Kulturmiljölagen säger att kyrkogårdar skall bevaras och vårdas så att deras kulturhistoriska värde inte försvanskas eller förändras. En bevarandeplan för kyrkogården ska precisera kulturhistoriska värden i syftet att verka som underlag och vägledning för pastoratets eget arbete för framtida skötsel och planering av kyrkogården. Bevarandeplanen är ett rådgivande underlag och kan även vara till hjälp i kontakten med allmänhet och myndigheter.

Syftet med gravvårdsinventeringen är att ge ökad kunskap om intressanta vårdar och att öka förståelsen och kunskapen om olika exempel på vanliga och ovanliga gravvårdar som finns representerade på kyrkogården. Det främsta syftet är dock att säkerställa ett bevarande av de mest värdefulla gravvårdarna som kan berätta om historien om Morups kyrkogård.

Metod

Kulturmiljö Halland genomförde en kulturhistorisk dokumentation av Morups kyrkogård 2012, rapport 2012:05, genom Eva Gustafsson. Föreliggande rapport är en uppdatering av den befintliga. Materialet är i stort sett det samma men har gått igenom och uppdaterats beträffande beskrivningar, fotografering samt gravvårdsinventeringen, se mer nedan.

Metoder, inventeringsblanketter samt diskussioner kring bevarandefrågor och åtgärdsförslag togs fram för Göteborgs kyrkogårdar på 1990-talet av Göteborgs kyrkogårdsförvaltning i samarbete med Göteborgs stadsmuseum. Dessa har länge verkat som ett viktigt underlag för Kulturmiljö Halland vid utarbetandet av en metod

för Halland, och för Falkenbergs pastorat. Även *Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar*, utgiven av CGK, Centrala Gravvårdskommittén 2007, har varit grundläggande.

Kyrkogården som helhet har inventerats, beskrivits och fotograferats beträffande anläggningsår, utvidgningar och andra förändringar samt kyrkogårdens plats i landskapet, närmaste omgivningen, byggnader, gångsystem, vegetation och gravkvarter.

Information om Morups kyrkogård har hämtats från den tidigare rapporten där viktiga källor var lantmäteriets historiska kartor, Kulturmiljö Hallands arkiv men framför allt Falkenbergs kommuns bygglövsarkiv. Det finns även en del litteratur om allmän historik om kyrkogårdar så som *Mellan trädkrans och minneslund* av Åsa Klintborg Ahlklo och *Kyrkogårdens gröna kulturarv*, red. Eivor Bucht, båda från Movium, SLU:s serie Stad & Land.

En rundvandring har skett tillsammans med representanter för Morups hembygdsförening 2022-06-17.

Kulturgravar

Ett urval av gravvårdar med stort kulturhistoriskt värde har gjorts i en selektiv gravvårdsinventering. Det är i urvalet av värdefulla gravvårdar som den stora metodförändringen gjorts.

Tidigare användes den urvalsvärdering som Centrala gravvårdskommittén, CGK, tagit fram med tre klasser; Klass 1 – mycket värdefulla, omistliga, juridiskt skyddade genom Kulturmiljölagen, Klass 2 – värdefulla som kan återupplåtas, men kan tas bort utan tillstånd, Klass 3 – övriga. I samband med att det under senare år pågår ett omfattande arbete med att prova stabiliteten på alla gravvårdar på kyrkogårdarna i Falkenbergs pastorat har ett stort antal gravvårdar fått läggas ned. Detta har förändrat kyrkogårdens landskap och karaktär och väckt frågan om hur karaktären ska kunna bevaras. Falkenbergs pastorat har därmed önskat en ny urvalsmetod där endast klass 1-gravar pekas ut, då endast dessa kan säkerställas när gravrätten återfaller till upplåtaren. Därför har antalet klass 1-gravar också utökats. Då det nu bara finns en bevarandeklass kallas de här Kulturgravar.

Även om erfarenheter från tidigare utförda värderingar på kyrkogårdar runt om i Halland ligger använt i urvalsprocessen så är det främst kriterierna som Centrala Gravvårdskommittén, CGK, tagit fram som ligger till grund för urvalet. Kriterierna är följande:

- Alla gravvårdar tillkomna före mitten av 1800-talet (nationell riktlinje) eftersom de är hantverksprodukter från tiden före den industriella revolutionen. Då det finns ytterst få gravvårdar från tiden före 1850 på Morups kyrkogård bör gränsen för vad som anses gammalt sättas till en senare tidpunkt kring sekelskiftet 1900.
- Vårdar med hantverksmässigt utförande. Även vårdar från mitten av 1800-talet till funktionalismens genombrott ca 1930, är tillverkade i en hantverksliknande tradition.
- Alla kors, kedjor och staket av gjutjärn och smidesjärn.
- Gravplatser med ovanliga inramningar såsom klippta häckar och stenstaket.
- Äldre vårdar tillverkade av trä, ovanliga material eller av ett lokalt material, t.ex. lokalt bruten granit.
- Vårdar med ovanligt eller särskilt konstnärligt utförande. De kan vara ovanliga för den enskilda kyrkogården, regionalt eller nationellt.
- Vårdar med ett konstnärligt helhetsutförande där vård och inramning är utformade som en enhet. Här kan även det gröna kulturarvet i form av perenner och mindre träd kan vara samtida med gravplatserna och bör bevaras samt vid behov ersättas lika befintligt.
- Vårdar utformade efter en viss tids stilideal, och därmed vara representativ och illustrera en årsring på kyrkogården.
- Vårdar med ovanliga inskriptioner utöver de vanliga; namn, datum, gårds- eller ortsnamn och psalmverser.
- Vårdar resta över en person med lokalt och/eller personhistoriskt värde. Viktiga kunskapskällor till personhistoriskt värde är en rundvandring på plats på Morups kyrkogård i juni 2022 tillsammans med representanter för Morups hembygdsförening.
- Vårdar av socialhistoriskt intresse; exempelvis ovanliga eller typiska titlar och yrken och som därmed vittnar om olika sociala skikt i samhälle. De kan vara resta över kvinnor och/eller barn vilket var relativt ovanligt innan 1930-talet.

Utpekade kulturgravar har förts in i en tabell med gravnummer, ett foto, gravvårdens text, uppgift om motiv till värderingen samt eventuell övrig information, se bilaga 1 och 2. De utvalda gravvårdarna och miljöerna har markerats på en karta framtagen av Metria 2019.

Värdefulla karaktärsmiljöer

Värdefulla karaktärsmiljöer utgörs av sammanhållna områden, hela kvarter eller del av kvarter som har en enhetlig karaktär. På Morups kyrkogård har fyra miljöer bedömts vara värdefulla karaktärsområden.

Kriterier är att områdets karaktär:

- har betydelse för kulturmiljön på hela begravningsplatsen.
- visar på en speciell årsring i kyrkogårdens historia.
- har ett skönhetsvärde och som ingår i arkitektoniskt uppbyggd kyrkogårdsdel av planerad karaktär
- är representativa för sin tid, men först och främst områden från epoker fram till mitten av 1900-talet

Även i ett värdefullt karaktärsområde har gravrättsinnehavare rätt att bestämma gravanordningens utformning och utsmyckning, men upplåtaren har genom begravningslagen en möjlighet att sätta upp föreskrifter rörande nya gravanordningars utformning för dess anpassning till en helhetsmiljö. För dessa värdefulla områden kan man formulera värden, karaktärsdrag och riktlinjer för hur dessa ska kunna bevaras, och som sedan skrivs in i gravbestämmelserna. Gravbestämmelserna tas med i det avtal som skrivs mellan upplåtaren, församlingen, och gravrättsinnehavaren. Dessa bestämmelser bör vara generella och gälla hela kvarteret/kvartersdelen. Bestämmelserna bör vara tydliga, vad man får göra och vad man inte får göra.

KYRKOGRÅRDENS SKYDD

Kyrkogårdens huvudman, Falkenbergs pastorat, är ansvarig för att vårda och underhålla kyrkogårdens kulturhistoriska värden enligt lagstiftningen. Nedan följer en sammanfattning av de lagar och förordningar som berör värden av våra begravningsplatser och dess kulturhistoriska värden samt kommentarer till lagstiftningen.

Kulturmiljölagen (SFS 1988:950)

Kulturmiljölagen innehåller generella bevaranderegler för kyrkor, kyrkotomter, kyrkogårdar och begravningsplatser, liksom kyrkliga inventarier och fornminnen. På en äldre kyrkogård är det sannolikt att det finns forn lämningar såsom rester av äldre byggnader, murar och gravar, vilka kan beröras vid markarbeten.

Kyrkogårdar och begravningsplatser anlagda före 1940 får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av länsstyrelsen. Enligt kulturmiljölagen är det en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön och ansvaret delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön för att nuvarande och kommande generationer ska ha tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Kulturmiljölagen säger att alla begravningsplatser ska vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas. Det gäller även sådana byggnader på begravningsplatsen som inte är kyrkobyggnader, fasta anordningar som murar och portaler samt vegetation.

Begravningslagen (SFS 1990:1144)

I begravningslagen finns bland annat regler för förvaltning av begravningsplatser, gravrättsinnehavare och vad som gäller för gravvårdar som av kulturhistoriska skäl bör bevaras för framtiden. Gravrättsinnehavaren har rätt att bestämma gravanordningens utformning och utsmyckning, men upplåtaren kan begränsa gravrättsinnehavarens bestämmanderätt för att tillgodose god gravkultur. Det innebär exempelvis att på den del av kyrkogården som bedöms som kulturhistoriskt värdefull, kan upplåtaren ha föreskrifter rörande nya gravanordningars utformning för dess anpassning till helhetsmiljön.

När en gravanordning har blivit uppsagd, får den inte föras bort utan upplåtarens medgivande. Om en gravanordning tillfallit upplåtaren och är av kulturhistoriskt värde skall den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig plats. (Begravningslagen, 7 kap, 26–28, 37)

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

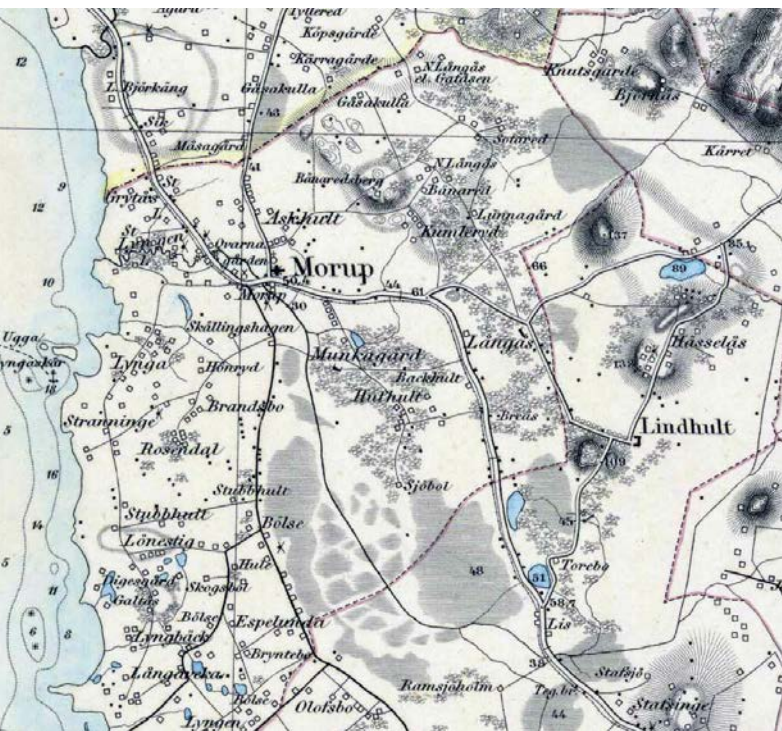
Det kan krävas bygglov för åtgärder på kyrkotomter och begravningsplatser enligt plan- och bygglagen. Även denna lag hanterar kulturhistoriska värden. En kyrkogård eller begravningsplats som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas och ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och tekniska egenskaper i huvudsak bevaras. (PBL kap 8:13-18)

Miljöbalken (SFS 1998:808)

Alléer och därmed även trädkransar runt kyrkogårdar skyddas genom biotopskyddet i förordning om skydd enligt Miljöbalken och förordning om områdesskydd enligt miljöbalken, 7 kapitlet. Länsstyrelsen ansvarar för att biotopskyddet följs och kan ge dispens om det finns förutsättningar.

Utsnitt från Kiettil Claessons karta över Morup 1652 visar viktiga vägar och närheten till Munkagården.

Utsnitt ur Generalstabskartan från 1872 visar tydligt Morups placering vid en stor korsning mellan viktiga vägar genom Halland.

HISTORIK

Morupstrakten och kyrkans plats i landskapet

Socknen består till övervägande delen av öppen odlingsmark i anslutning till havsbandet. Närmast kusten finns strandängar och kusthedar. Växtgeografiskt tillhör Falkenbergs kommun den södra lövskogsregionen men människans kulturpåverkan gjorde att skogarna glesades ut och ljunghedar bredde ut sig allt mer.

Namnet Morup är uppbyggt av förledet *Mo-* vilket här-
rör från ordet *mo* vilket betyder sandjord eller sand-
slätt. Slutledet *-rup* härleds till *torp* och *nybygge*. Den
äldsta skriftliga källan som nämner Morup är från år
1307 då de båda svenska hertigarna Erik och Valdemar
Magnusson (Magnus Ladulås söner) mötte den danske
hertigen Kristoffer i Morup, med avsikten att ingå ett
förbund mot den sistnämndes bror, Danmarks kung
Erik Menved.

Morups kyrkby växte fram runt en korsning där vägarna från Tvååker och Långås möter den gamla huvudvägen längs kusten – Kungsvägen. Än idag präglas orten av traditionell bebyggelse typisk för ett sockencentrum, såsom kyrka, prästgård och skola. Frånsett nyttillkommen villabebyggelse söder om kyrkan har kyrkomiljön inte förändrats mycket sen sekelskiftet 1900. Några hundra meter nordväst om den gamla gästgivargården står ett vägmärke med milstolpar från 1600- och 1800-talet.

Omgivningarna präglas av flera välbevarade gårds- och torpbebyggelser och ett flackt, öppet jordbrukslandskap, präglad av den agrara revolutionen då befolkningen ökade betydligt, samt av laga skiftet. Äldre jordeböcker visar att Morups by bestod av tio gårdar. Före laga skiftet låg de flesta gårdarna väster om Ramsjökanalen, eller rättare sagt dess betydligt slingrigare föregångare.

Kusten har också satt sin prägel på socknen genom fisket med fiskehamn i Glommen, fyrar och väderkvarnar, vilka blev vanligt förekommande under 1800-talet och det finns många bevarade i Morups socken.

Morups kyrka

Morups kyrka uppfördes troligen på 1200- eller 1300-talet och har därefter byggts till i omgångar. Morups kyrka är en av få medeltida kyrkor som uppförts i närheten av ett kloster, cistercienserklostret Munkagård (angivet som Mothorp 1177) skapat av danska cisterciensermunkar från Esrom på Själland. Morup är dessutom en av endast tre medeltida landsortskyrkor i Halland byggda i tegel: Ysby, Morup och Torpa.

Teglet till Morups kyrka hämtades från klostret. Kyrkan fick i huvudsak sitt nuvarande utseende under 1800-talet och i början av 1900-talet. Omkring halva långhuset närmast tornet tillhör den medeltida kyrkan, vilken stod orappad tills man 1804 förlängde långhuset till sin nuvarande längd. Det kraftiga tornet med sin karakteristiska hjälmformade huv, är byggt 1812. Detta ersatte ett äldre, rödmålat torn som förr fungerade som sjömärke för sjöfarande, därav smeknamnet ”*den röde Kirke*” på kyrkan. Anholt tillhörde under danska tiden Morups socken. Ända sedan 1800-talet har rörelser förekommit i tornet och murarna och under åren 1854-57 förstärktes tornet med stödmurar. När tornet byggdes omformades kyrkans fasad och tak enligt samtida ideal. Sakristian byggdes på 1850-talet.

1800-talets förändringar har även satt sin prägel på interiören. Kyrkorummet är ljust med vitputsade väggar och inredning som till större delen härstammar från andra hälften av 1800-talet. Inredningen är färgsatt i vitt, rosa och guld och har en enhetlig klassicistisk prägel, med undantag för bänkinredningen (1909) vilken har goticerande drag. Läktarbröstningens dekor tillkom 1938, skuren i trä av skulptören Axel Andersson. Taket består av ett tunnvalv i trä med en markerad taklist. Predikstol och altarpopsats är från 1856 respektive 1863, utformade i nyklassicistisk stil. Ett fåtal äldre inventarier finns bevarade. Bland annat finns dopfunten vilken består av fotplattan till en medeltida kalkstensfunt, som används tillsammans med skaft och cuppa i granit, enligt inskrift från 1613. Det finns även ett triumfkrucifix från 1500-talet.

Gravar inuti kyrkan

Två granithällar är fästa på väggen inuti kyrkans entré. På södra väggens häll står det med handinhuggen text: *GUSTAF IV ADOLF ÅR 1804. ÅR DENNA KÜRKA FÖRLÄNGD 25 ALNAR*. På norra väggens hälls står det med handinhuggen text: *S K...RSUM COR. MEUM*. Ett hjärta, en cirkel och ett kors omringar texten.

Enligt projekt Runeberg och Maj-Britt Bennheden ska det finnas en ej synlig gravplats under nuvarande mittgång inuti kyrkan. Där ska landskammereren (landssekreterare) Lars Giliusson Lars Lindeflygt (*1641 +1693) ligga begravnen med fru Engela von Groth.

Ett äldre foto av Morups kraftiga kyrktorn precis vid landsvägen mot Tvååker. Foto: Hallands Konstmuseum.

Kanske är det kyrkstugan, i sitt ursprungliga läge, som skymtar fram till vänster på detta foto taget av fotograf Viktor Lundgren, Foto: Hallands konstmuseum.

Under denna sten vilar Barnmorskan B G Boman, 1822-1900, som bodde och var verksam i det som numera är kyrkstuga. Även hennes man Carl, 1826-1915, och sonen Gert, 1862-1923, har sina gravar här. (A 28-30)

Byggnader runt kyrkogården

Den nuvarande prästgården byggdes 1846 och förste präst att flyttade in var Edgren. Den ersatte en äldre prästgård som låg söder om kyrkogården, där skolhuset senare byggdes. Den gamla prästgården skall ha varit en kringbyggd gård med tillhörande tiondelador. Den nuvarande prästgården byggdes till med församlingsexpedition och arbetslokaler i söder 1998.

På andra sidan landsvägen ligger en gård som tidigare var kyrkans arrendatorboställe. Bostadshuset byggdes 1922, medan gårdens ekonomibyggnader, vilka ligger på Askhult 2:2 (norr om prästgården?), är från slutet av 1800-talet.

Kyrkstugan, som ligger söder om del 2, byggdes 1857 men är flyttad till sin nuvarande plats. Den låg tidigare vid Askhultsvägen, ett 10-tal meter från befintligt läge. Byggnaden har bland annat använts som kommunalhus och barnmorskehus.

Bredvid kyrkstugan ligger en ekonomibyggnad, även den om- och tillbyggd genom åren. Den östra delen är den äldsta och var från början kyrkstall.

Strax utanför den östra muren, öster om kyrkan, ligger en liten teknikbyggnad. Byggnaden är ritad av Öhman & Öhman, Varberg, och uppfördes 2006.

Prästgården vid Morups kyrka, med prästfamiljen och tjänstefolk uppradade inne på kyrkogården, någon gång kring förra sekelskiftet. Foto: Hallands konstmuseum.

Morups kyrkogård

Det har sannolikt funnits en kyrkogård runt kyrkan sedan medeltiden. Det finns inte många källor som berättar något om kyrkogården före 1800-talet. Kyrkogården låg samlad runt kyrkan, på östra sidan av den förbipasserade landsvägen. C. M. Andersson beskrev kyrkogården 1816: *"Omkring kyrkogården är en vacker mur, 3 alnar hög, grundmurad och kalkslagen på södra och västra sidorna, på östra och norra sidorna dubbel och fast stenmur. Ingången på kyrkogården är genom trenne luckor eller portar, vilka äro nya, grönmålade och på varje sida fyrkantiga pelare, vilka äro täckta med järnplåtar, brunmålade att de liknar koppar och överst äro påsatt 6 stora järnkulor, en på varje pelare."*

Kyrkogården ska ha varit indelad i så kallade ättehagar, där gårdar eller byar fick sina områden på kyrkogården där de begravnade sina döda. Den numera danska ön Anholt tillhörde Morups församling. Anholtsborna skall ha haft sina ättehagar söder om kyrkan, utmed muren i dagens kvarter M, men av dem finns inga spår kvar.

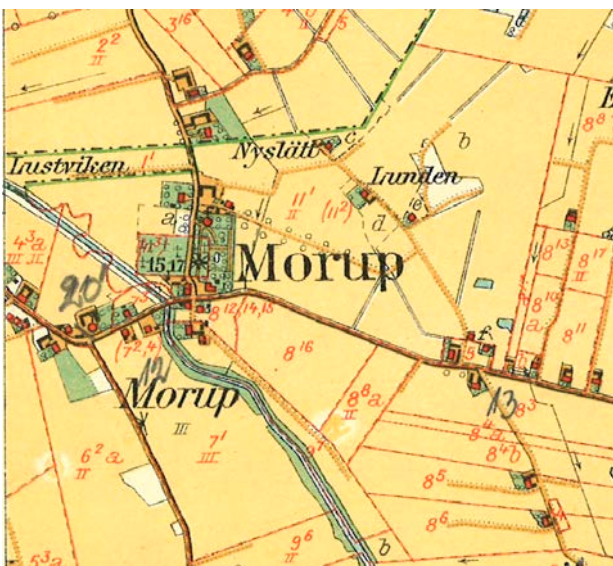
Morups kyrka och kyrkogård sett från söder med den prydliga muren där skolelever sitter uppradade. Här finns ännu ingen trädkrans. Foto: Hallands konstmuseum.

Morups kyrka och kyrkogård sett från söder med den prydliga muren och en ung trädkrans, någon gång mellan 1908-1925. Foto: Arkitekturminnesföreningen, ArkDes.

Morups kyrka och kyrkogård sett från norr 1933. Kvarteren är gräsbevuxna och redan nu tycks de flesta gravvårdar försvunnit på denna sida av kyrkan. Foto: Fritz Hallbergs samling.

Ekonomisk karta från 1920-talet visar att kyrkogården utvidgats med ett rektangulärt område mot väster. Den äldre delen omges av gröna områden: prästgårdens park och skolgården.

Utvidgningar under 1800-talet

I början av 1800-talet diskuterade sockenmännen om man skulle frångå det ålderdomliga sättet att begrava sina släktingar i så kallade ättehagar och istället anlägga gravar bredvid varandra. Först 1832 tog man beslut om utvidgning söder om kyrkan med ca 30 alnar. Det nya området anlades i kvarter med sandgångar emellan och gravplatser enligt det nya sättet. År 1848 utvidgades kyrkogården mot norr.

Det har funnits stigluckor i entréerna till kyrkogården. Enligt sockenstämmoprotokoll från 1862 påtalas dock att de gamla stigluckorna var i dåligt skick och därför skulle de rivas och ersättas med järngrindar. Järngrindarna smiddes av en lokal smed; Karl-Gustav Lindkvist som hade en smedja i Morup. Den södra grinden är dekorerad med siffror som bildar året 1863. Enligt Falkenbergs tidning flyttade man grindar 1910 kring omgårdningen och byggde nya runt den gamla kyrkogården. Det framgick dock inte vilka ingångar det rörde sig om, men sannolikt inte den södra grinden.

Utvidgning mot väster

Kyrkogården utvidgades 1876 med ett område direkt väster om landsvägen, ungefär motsvarande dagens kvarter E och A. En bred sandväg anlades från kyrkporten i öster till västra sidan av den nya delen.

Under 1902 utvidgades den västra kyrkogårdsdelen ytterligare västerut. Området som togs i bruk motsvarar dagens kvarter B, C, D, F, G, H och I. Kvarter B tycks ha varit avsatt för barn och unga personer. Kvarteren E-I präglades av stenramsomgärdade gravar med singel. Många av stenramarna har tagits bort sedan 1970-talet.

Enligt Falkenbergs tidning vidgades entrén till kyrkogården 1910. En del av muren revs och ersattes av nya partier av gråsten, täckta med handslaget tegelbruk. Mellan "plintarna" gjordes trägrindar.

Morups kyrkogård under 1900-talet

Idag finns ytterst få gravvårdar i de äldsta kvarteren runt kyrkan. Foton från 1930-talet visar att det redan då knappt fanns några gravvårdar här. Det kan bero på att de äldre kvarteren övergavs för de nya väster om landsvägen. Gravvårdar av trä kan ha varit vanligt och dessa har inte så lång beständighet. Liknande mönster finns på andra kyrkogårdar, exempelvis i Veinge i Laholms kommun, där det ska ha funnits främst träkors i de äldre kvarteren. Den norra sidan av kyrkan hade sedan länge ansetts som en sämre sida att begravas på. Det är därmed lite ovanligt att prästgravarna ligger norr om kyrkan, intill prästgården.

Äldre foton visar att kvarteren i den äldre delen av kyrkogården var beväxta med gräs och det fanns en trädkrans innanför muren. Träden runt den södra delen planterades troligen under tidigt 1900-tal.

I den nya delen väster om landsvägen var de första kvarteren, A och E, gräsbeväxta med träd och en häck mot vägen i öster. Buxbomsbuskarna i kvarter E har troligen en hög ålder. De var tämligen stora på foton från tidigt 1900-tal. De något senare kvarteren, bestod troligen främst av ramgravsområden med singel.

Ett foto, troligen från tidigt 1900-tal, visar kvarter E med vildvuxet gräs och buxbomsbuskarna som än idag präglar området. Mot vägen finns ett enkelt trästaket.

Detta foto kan vara från en bit in på 1900-talet och visar en betydligt prydligare och välordnad del av kyrkogården med grusgångar och klippt häck mot vägen.

Flygfoto över Morups kyrkby. Flygfoto AB Flygtrafik, Dals Långed.

Kyrkogården utvidgades mot väster 1978, här benämns som del 3, kvarter 1-4. Planeringen och anläggningen av kvarteren utfördes 1983. Minneslunden anlades i ett senare skede, kring slutet 1980-talet. De kvarter som då ställdes iordning var i det närmaste fullbelagt i början av 2000-talet varför gravkartan därför behövde revideras. År 2005 upprättade Lincona Byggkonsult AB, Uddevalla, en ny planering av området med både kist- och urngravar samt skötselfria askgravplatser.

Växthuset i kvarter 1 uppfördes i början av 2011, på en sockel murad av tegel. Syftet var att skapa en plats för kyrkogårdsbesökare samt vinterförvaring av växter.

Tillståndet från länsstyrelsen till askgravlunden gavs 2014. Den anlades längst ut i den västra spetsen av den nya kyrkogårdsdelen.

En trädvårdsplan togs fram 2004 för kyrkogården av Lincona Byggkonsult AB i Uddevalla. Trädkransen var i mycket dåligt skick i början av 2000-talet då många träd hade hög ålder, hade växt sig så stora att de stod för nära varandra, samt sjukdomsangrepp. Ett omfat-

tande förnyningsarbete har därefter gjorts i enlighet med trädvårdsplanen.

Arkeologi

Vid arkeologisk undersökning i samband med VA-installationer i kyrkan 1972 togs upp ett schakt längs kyrkans södra långhusvägg. Där påträffades ett tegelgolv under markytan och som verkade sträcka sig söder om kyrkan. En grundmur i skalmursteknik hittades i öster, vilken var rester av ett medeltida vapenhus. Under tegellagret fanns ett sandigt lager med mylla med inslag av träkol och där spridda skelettdelar av en vuxen individ hittades. Även en käke av ett barn påträffades. 1997 utfördes nya schaktningar i samband med en ny vattenledning längs långhusets södra ytter-sida. Stora grundmurstenar utmed långhusets tillbyggda del påträffades samt sten, tegel, murbruk och ben av människa. 2011 utfördes ytterligare en arkeologisk förundersökning då dagvattenledningar skulle anläggas. Inget av antikvariskt intresse framkom i schakten.

BESKRIVNING AV DAGENS KYRKOGRÅRD

Placering och omgivningar

Kyrkogården ligger i norra utkanten av Morups samhälle på båda sidor av Askhultsvägen som leder norrut mot Tvååker. Strax norr om kyrkan ligger prästgården omgiven av en stor parkliknande trädgård. Norr om prästgården ligger det gamla prästbostället med lantbruksbyggnader. Söder om kyrkan och den äldre delen av kyrkogården ligger Morups gamla folkskola, numera Morups friskola och fritidshem. Bredvid skolan ligger det före detta församlingshemmet finns numera Vitsipans förskola. Söder om den yngre delen av kyrkogården ligger en asfalterad parkeringsplats med kyrkstugan och ekonomibyggnad vilka tillhör församlingen. Intill den södra utkanten flyter Ramsjökanalen i sin djupa fåra.

Kyrkogårdsområdet omges av det öppna flacka kulturlandskapet i norr, öster och väster och i söder ligger samhällets bebyggelse, främst villor av olika åldrar.

Den karaktärsfulla miljön accentueras av allé och stenmurar längs den gamla landsvägen förbi kyrkan och kyrkogården.

Överst till höger: Askhultsvägen delar den äldsta delen av kyrkan från den utvidgade delen från 1800-talet. Mitten till höger: Ramsjökanalen flyter förbi kyrkogårdens södra sida. På andra sidan breder Morups övriga bebyggelse ut sig. Nedan: Kyrkstugan och kyrkans parkering söder om den västra kyrkogårdsdelen.

Muren runt den äldsta delen av kyrkan.

Delar muren mot söder är en bruksmur. Här en grind från landsvägen in mot kvarteren norr om kyrkan.

Här en grind från landsvägen in mot kvarteren söder om kyrkan. I andra änden av den stenlagda gången finns en moderna grind, se även bilden till höger.

Omgärdning och entréer

Kyrkogårdens äldsta del (kv J-N, del 1) omgärdas av en hög äldre stenmur. Östra och norra sidan i gamla kyrkogårdsdelen består mestadels av kallmurad skalmur av fältsten. En mindre del av stenen är fogad med murbruk. Södra och västra sidan består mestadels av sprängsten med inslag av natursten och överdelen är rak. Många stora stenblock ligger i bot-ten och stenarna är fogade med murbruk.

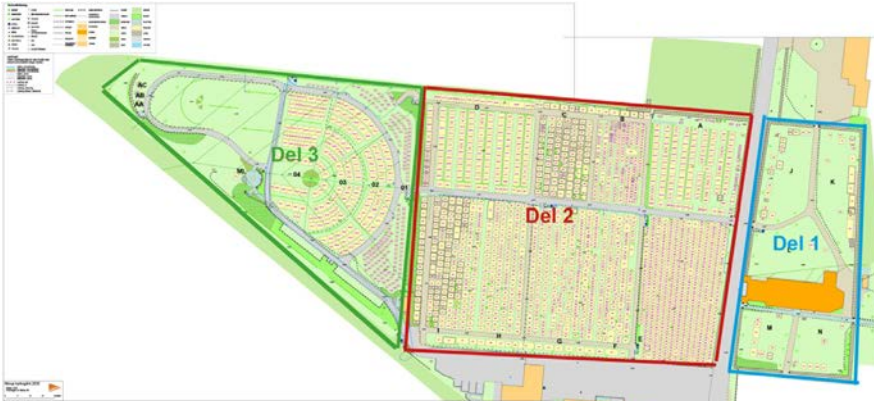
Kyrkogården är stor, med många gröna inslag varför beskrivningen hålls översiktlig. Kyrkogården har en trädvårdsplan, upprättad 2004-05-01 av Lincona Byggkonsult i Uddevalla. Föryngringsarbetet pågår kontinuerligt och helhetsintrycket är att det finns betydande och karaktärsskapande gröna inslag i alla delar av kyrkogården.

Innanför muren finns delvis en trädkrans, framför allt mot landsvägen i väster, men mer uttunnad längs de övriga sidorna. Längs muren i söder i kvarter M växer en syrénhäck och vid östra muren i kvarter N har ett buskage anlagts. Kyrkogården upplevs som inramad av grönska genom närheten till prästgårdsparken och skolgårdens träd.

I muren runt den äldre delen finns fem öppningar. En grind finns precis intill kyrkans torn, mot vägen i väster. Det är en smidesgrind mellan stenstolpar; den ena precis intill tornväggen. Det finns ytterligare fyra grindar, en i varje väderstreck. De mot väster, norr och söder är

Kyrkogårdens olika delar.

Grinden och muren
mellan kyrkogården och
prästgården i norr.

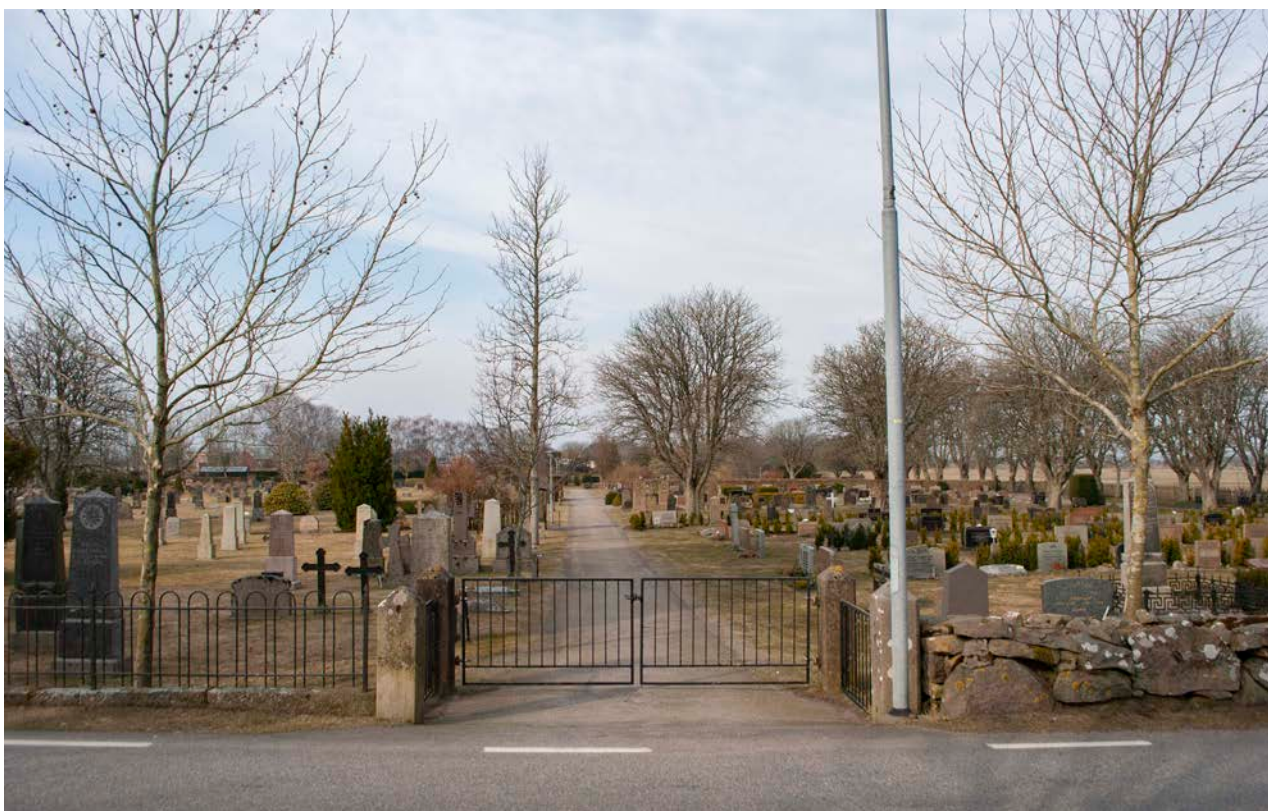
Längs den södra delen av del 2 finns ett elegant och sirligt smidesräcke. Den norra delen av del 2 avgränsas av en kallmurad stenmur mot landsvägen.

Trädkrans och trästaket avgränsar del 2 och 3 mot öster.

likadana svartmålade, dubbelsidiga smidesgrindar med rik utsmyckning i över- och nederdelarna samt välvda överdelar. Grindstolparna är av granit och krönta av stenklot. Södra grindarna har årtalet 1863 inlagt i dekoren. Den östra grinden är relativt sentida svart smidesgrind med kraftigare utförande och ett stort kors i varje grindhalva. Den sitter mellan kraftigare murade grindstolpar krönta av små tälttak av koppar.

Den senast anlagda delen (del 2 och 3), väster om landsvägen omgärdas till stora delar av ett svartmålat, smäckert smidesstaket. Staketet sträcker sig längs hela södra sidan och längs östra sidan av kvarter E. Kvarter A, vilket utgör det nordöstra hörnet, kantas av L en låg kallmurad skalmur med en blandning av natursten och sprängsten. Resten av norra sidan kantas av ett omålat trästaket.

Grinden in mot mittaxeln genom del 2. Söder om grinden finns ett smidesstaket och norr om finns en kallmurad skalmur.

Kring hela området i del 2 och 3 växer äldre träd längs murarna/staketet. Många av träderna har varit hamlade. Längst bort i väster omgärdar dels naturträd och björkar samt en idegranshäck. Längs en stor del av den norra sidan, i kvarter D och 1-4 växer även en klippt häck. Den yttersta västra spetsen och mot sydväst ramas kyrkogården in av en jordvall beväxt med gräs, och planteringar av olika slag.

Den äldre symmetriskt anlagda delen från 1800-talet och den yngsta triangulära delen skiljs åt av ett stråk av växtlighet; prydnadsbuskar och perenner.

Till den yngre delen, del 2 och 3, fyra ingångar. Mitt på den östra sidan, mot kyrkan, finns en dubbelsidig svartmålad smidesgrind mellan grindstolpar av sten. Grinden har ett enkelt men elegant utförande och troligen från några årtionden in på 1900-talet. En liknande pargrind finns på den södra sidan, till gången mellan kvarter E och F. I andra änden av denna gång finns ytterligare en öppning i muren, ut mot en träddunge som också utgör upplag för borttagna stenramar mm. Mot söder finns en öppning i smidesstaketet in mot kvarter I och den yngsta delen av kyrkogården i väster.

Värdefulla karaktärsdrag i omgärdning och entréer

- Alla stenmurar runt kyrkogården, såväl kallmurade som bruksmurar
- Smidesstaketet som delvis ramar in del 2
- Alla smidesgrindar med tillhörande grindstolpar i olika utförande
- Träd som delvis ramar in kyrkogårdens olika delar

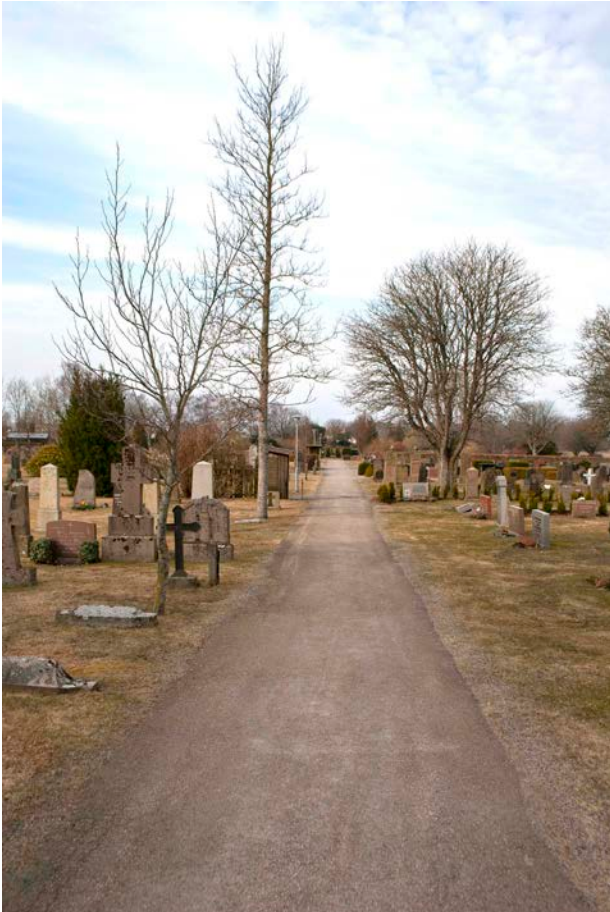
Grind från parkeringen på södra sidan av del 2.

Del 3 är inramad av växtlighet. Mot sydväst växer olika typer av buskar och häckar på en gräsvall.

Grusad gång genom del 1, på norra sidan av kyrkan.

Mittaxeln genom del 2 är delvis kantad av träd.

Planform och gångvägssystem

Kyrkogården består av tre större områden med olika karaktärer. Närmast kyrkan i söder och i norr ligger de äldsta delarna här benämnd som del 1. I väster på andra sidan landsvägen ligger nya kyrkogården, vilken började användas 1876 och har utvidgats flera gånger. Den vid kustvägen liggande delen (del 2) kallas mellandelen och den senast anlagda delen (del 3) ligger längst bort i väster.

Kyrkogårdens äldsta del, del 1, kring kyrkan har en rektangulär planform som är bredast i söder och smalnar av mot norr. Det finns fem grästäckta kvarter på den plana markytan. En stensatt, skifferbelagd, gång leder mellan två grindar, tvärs över kyrkogården längs kyrkans södra långsida. En grusad gång leder rakt från den södra grinden fram till kyrkan. På den norra sidan delas in i tre oregelbundna kvarter av smala grusgångar.

På en plan yta väster om landsvägen ligger den nya kyrkogården (del 2 och 3), som togs i bruk 1876 och har utvidgats flera gånger. Denna del är förlagd till en plan markyta med mestadels grästäckta kvarter. Kvarter C och I är dock framför allt grusbelagda.

Del två utgör en rektangulär yta indelad i rätvinkliga kvarter längs en rak asfalterad mittgång. Mittgången leder från grinden i öster och vidare mot väster. Tvärgångarna som delar in kvarteren är grusade, liksom gångarna längs den södra och norra sidan av kyrkogården.

Del tre utgör en triangulär yta längst ut i väster, med den yttre spetsen ut i jordbrukslandskapet. Denna del skiljs från den äldre delen genom en ridå av växlighet. Här dominerar rundade och oregelbundna former, både i kvarterens form och de olika asfalterade gångarna. Planen utgår från en cirkulär plats i mitten, i kvarter 4 som omges av rundade gravrader i öster och raka rader i väster. Ute i den västra spetsen ligger minneslunden och askgravplatsen.

I de äldre delarna, kvarter J-N är de flesta gravvårdarna vända mot väster eller öster. Yngre gravvårdar samt de som står längs den norra muren avviker dock från det traditionella mönstret. I de kvarter i del 2 som domineras av äldre vårdar, kvarter B-C, E-I, står gravvårdarna vända mot öster. I övrigt styrs placeringen av de olika kvarterens individuella plan.

Värdefulla karaktärsdrag i planform och gångvägssystem

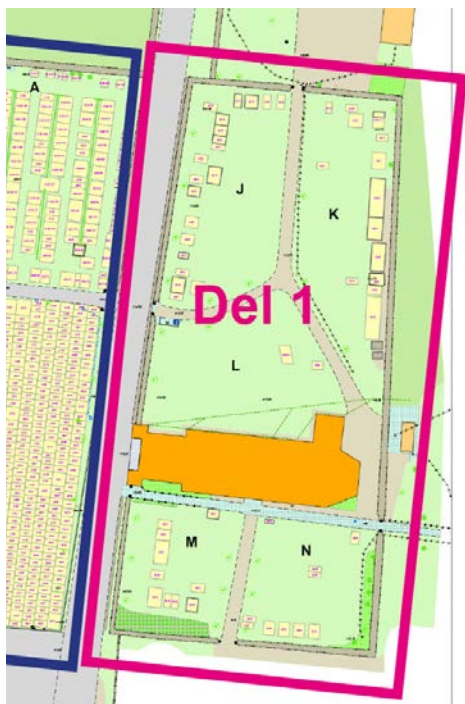
- Del 1:s rektangulära form.
- Gräskvarter indelade av gångar.
- Del 2:s rektangulära form med rätvinkliga kvarter indelade av gångar i en i det närmaste symmetrisk plan.
- Del 3:s triangulära form med grästäckta kvarter indelade i rundade asymmetriska former.
- Gångar täckta med grus.

En rak grusgång längs södra sidan av del 2.

Slingrande gång genom den yngsta delen av kyrkogården, del 3.

Del 1 – kvarter J, K, L, M och N

Del 1 utgör de äldsta kvarteren runt kyrkan. Den är tydligt avgränsad mot omgivningen genom stenmuren, vilken delvis är kallmurad och delvis murad med bruk. Det finns också en trädkrans runt större delen av den äldsta delen, dock av varierat slag, ålder och placering. Mot landsvägen i väster finns främst yngre träd liksom längs gångarna. I delen söder om kyrkan finns en inramning av syrenbuskar mot söder i kvarter M och längs östra muren kvarter N finns en plantering med prydnadsbuskar som magnolia, idegran och andra växter. Lövträden i prästgårdens park bidrar till att skapa en grön inramning av kyrkogården.

För övrigt är vegetationen sparsam. De stora sammanhängande gräsytor med enstaka gravvårdar är det mest påtagliga gröna inslaget.

Kvarteren norr om kyrkan, kvarter J, K och L, utgörs av stora sammanhängande gräsytor med oregelbunden form. Söder om kyrkan ligger kvarter M och N, vilka är mindre fyrkantiga gräskvarter åtskilda av en rak trädkantad gång mellan skolan och kyrkan.

Här finns bara ett fåtal gravar, vilka främst är placerade längs murarna och några enstaka gravar utströdda på gräsytor. Gravvårdarna är placerade så att de är vända bort från muren, med framsidan in mot kyrkogården. De har därmed inte någon ålderdomlig traditionell placering där alla gravvårdar oftast står vända mot öster. Längs muren i öster står ett stort antal gravvårdar vilka

Träden i parken vid prästgården bidrar till en grön inramning av kyrkogården. Här i kvarter K.

Trädkrans och allé längs gång i kvarteren norr om kyrkan. I kvarter J finns nästan inga gravar och i kvarter L bara längs muren.

av stabilitetsskäl tagits bort från sin ursprungsplats. De flesta gravvårdarna är äldre, från 1800-talet eller tidigt 1900-tal, med ett fåtal yngre framför allt i kvarter N. De flesta är tidstypiska såsom gjutjärnskors, höga smalstenar och bautastenar. Flera har stenram. I dessa kvarter finns också några av kyrkorådets unika gravvårdar, både de riktigt gamla men även yngre såsom konstnären Axel Anderssons egentillverkade gravvård i marmor. Längs den östra muren i kvarter K finns de äldsta gravvårdarna; en kalkstenschäll från 1805 och en gnejs-häll från 1830. Här finns även några fragment av äldre stenvårdar varav en är från 1606. De hittades vid kyrkogårdsmurens södra sida. Även i kvarter N finns en stor kalkstenschäll, från 1827.

Värdefulla karaktärsdrag i del 1

- Träd i trädkrans.
- Karaktären av inramning av grönska (kan även vara träd utanför kyrkogården).
- Träd längs gångarna.
- Grästäckta kvarter.
- Äldre gravvårdar.

Längs den östra muren i kvarter K finns flera ståtliga och påkostade gravvårdar samt ihopsamlade nedtagna gravvårdar vilka stått ute på kyrkogården.

Ovan och nedan: I kvarter M och N söder om kyrkan finns några ålderdomliga gravvårdar kvar, samt en del yngre gravvårdar längs murarna i söder och väster.

Äldre gjutjärnskors vid muren i kvarter A.

Nyplanterad rygghäck av idegran i kvarter A.

Del 2 - Kvarter A-I

Del 2 utgör en sammanhållen rektangulär yta anlagd efter en symmetrisk plan med fyrkantiga kvarter längs en mittgång. Utvidgningsfaserna är avläsbara. De äldsta kvarteren, A och E anlagda 1876, ramas in av en trädkrans; gamla höga träd mot söder och yngre, små träd längs landsvägen i öster, samt en kallmurad stenmur och ett smidesstaket. I kvarter A och E finns de äldsta gravarna i stort antal. De äldsta är från 1880-talet i form av höga smalstenar i olika stenslag, höjd och form. Här finns även en del gjutjärnskors och mer ålderdomliga stenvårdar. De står på raka rader vända mot öster. I kvarter E finns många formklippta buxomsbuskar vilket blivit ett karaktärsskapande och ett ålderdomligt inslag. Kvarter A har genomgått en förnygring, troligen någon gång under andra halvan av 1900-talet, då gravraderna delats in med låga klippta rygghäckar. Några äldre gravvårdar finns ännu kvar i kvarteret, även om de flesta är från 1960–70-talet. Det finns också ett stort antal äldre gjutjärnskors vilka samlats ihop och ställts längs murarna i norr och öster.

Under 1902 utvidgades den västra kyrkogårdsdelen ytterligare västerut, motsvarande dagens kvarter B, C, D, F, G, H och I. Dessa kvarter ramas in av en trädkrans av oxel. Längs mittgången finns också enstaka träd, dock inte så att det kan kallas en enhetlig allé.

Kvarter B, F, G, H har i stort samma ålderdomliga prägel som kvarter E med något oregelbundna rader av gravar vända mot öster. Här finns flera höga smalstenar men inslaget av lägre gravstenar är större. Här finns också, vid enskilda gravar, utspridda städsegröna buskar av barr, buxbom och rhododendron, vilka växt sig stora och nu ger kvarteren en ålderdomlig prägel. Kvarter B verkar ända från början ha varit avsatt för barn och unga personer. Här finns därför många små enkla gravvårdar typiska för det tidiga 1900-talet. Närmast mittgången finns dock även flera stora höga bautastenar resta över förlorade barn. Längst i väster dominerar raderna av små, låga gravvårdar i sten från några årtionden in på 1900-talet, vilka är resta över personer i tjugooårsåldern.

Kvarter C och I dominerar av stenramsgravar med låga breda stenvårdar från 1930 till 2000-talet med betoning kring 1940-50-talet. Många gravplatser har de typiska

städsegröna små klippta buskarna vilka flankerar gravvården. Stenramarna är fyllda med grus.

Kvarter D är det kvarter som togs i bruk sist. Detta kvarter har en tidstypisk prägel med raka rader av låga enhetliga stående stenvårdar, från 1960 till 2000-talet, indelade av rygghäckar av avenbok. Trädkransen av oxel har här kompletterats med en klippt häck mot norr.

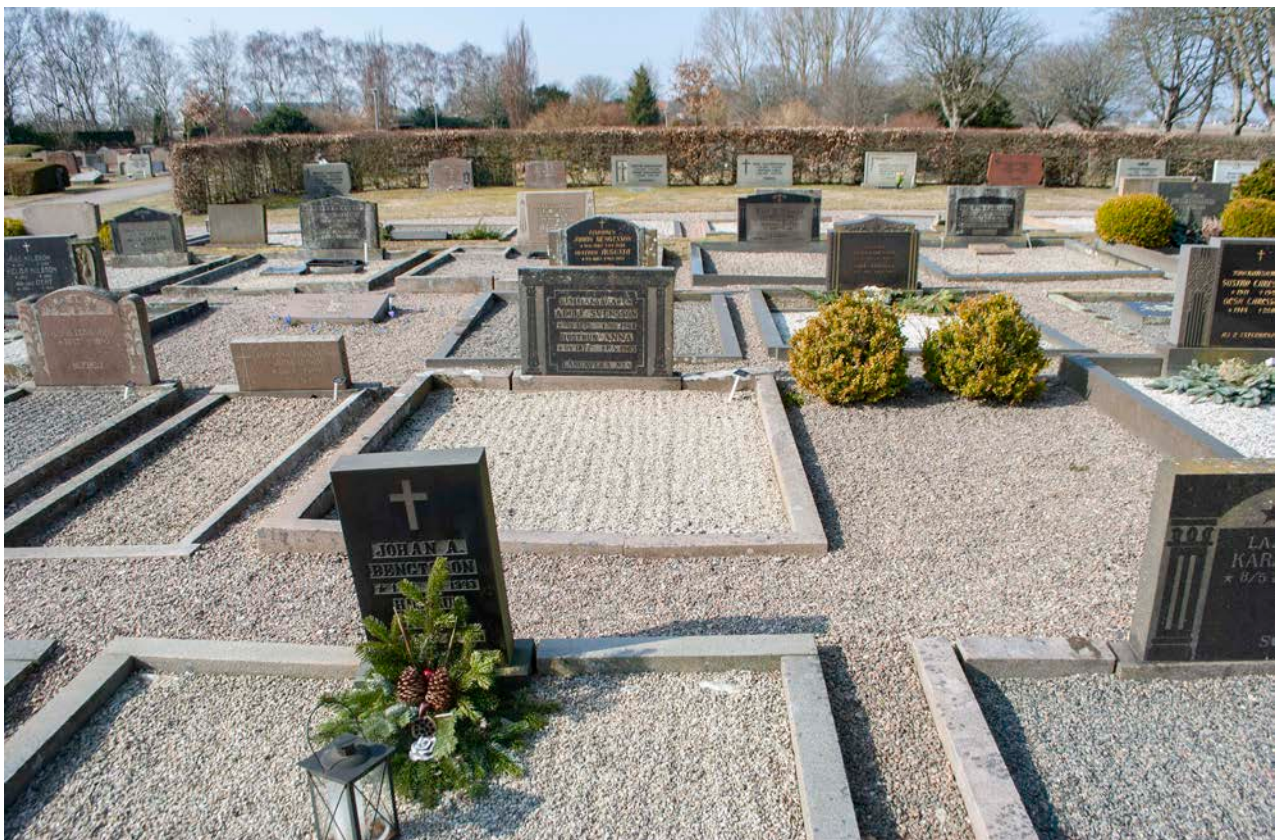
Värdefulla karaktärsdrag i del 2

- Träd i trädkrans i kv. A och E av varierad sort och variation i placering, mellanrum mm.
- Trädkransen av oxel runt kv. B-D, F-I (inklusive oxellén i öster mot kv. A och E).
- Karaktären av inramning av grönska (kan även vara träd utanför kyrkogården).
- Äldre buxbomsbuskar i kv. E samt buxbom, barrbuskar och rhododendron i kv. B, G och F.

- Klippta städsegröna små buskar vid enskilda gravar i ramgravsområdena i kv. C och I.
- Rygghäckar i kv. A och avenbokshäckar i kv. D.
- Ålderdomlig öppen prägel i kv. B, E, F, G, H och I.
- Ramsgravområden i kv. C och I.

Äldre stenvårdar och buxbomsklot karakteriserar kvarter E m.fl.

Enhetligt område med stenramsgravar i kvarter C med kvarter D i bakgrunden där rygghäckar av avenbok står för karaktären.

Del 3 - kvarter 1-4, minneslunden och asklunden

Västra delen (del 3) är till stor del uppbyggd kring växtligheten, vilket är typiskt för sentida kyrkogårdar och kvarter. Växtlighet används som byggsten i att skapa inramningar och rum inom de olika kvarteren. Inramningen mot norr består av rader av oxlar, en hög klippt häck och trästaket. Mellan del 2 och del 3 finns ett brett stråk av planteringar. Längs den sydvästra sidan och i den västra spetsen avgränsas kyrkogården av en gräsvall där det står ett högt träkors. Delar av vällen är planterad med olika träd, buskar och perennplanteringar.

I kvarter 1 finns liggande vårdar, tätt placerade då det är urngravar.

Häcker, solitärträd och buskage som skapar olika rum på den öppna gräsytan.

I centrum för kvarter 4, växer en rundel av formklippta idegransbuskar kring vilken en stor del av hela del tre är uppbyggd i cirkelformation. Mellan kvarter 2 och 3 växer en låg klippt rygghäck av cotoneaster. På en gräsyta mellan kvarter 4 och asklunden, vilken ännu inte tagits i bruk, växer låga klippta rygghäckar i raka rader i östvästlig riktning. Området avslutas mot väster av en halvcirkelformad klippt bokhäck vilken ramar in formklippta buxbomsbuskar vilka tillsammans bildar en halvcirkel. Här och var i kvarteren, oftast i anslutning till gångarna, står olika solitärträd.

Gravvårdarna härrör från 1970-talet fram till 2020-talet. De är av sten, små, låga, stående eller liggande. Stenarna är enhetliga till storlek, men har ofta individuell och personlig dekor ju längre fram i tiden de kommer från. Kvarter 1 består av urngravsområdena där runda naturstenar är vanliga.

I kvarter 2-4 finns främst enhetliga stående låga gravvårdar typiska för det sena 1900-talet.

Minneslunden

Minneslunden ligger som ett eget litet omgärdat rum mitt på den sydvästra sidan. Den utgår från en cirkelrund yta belagd med betongstenar. I mitten finns en cirkelformad yta för medhavda blommor. Längs den nordöstra kanten finns en betongstensmur som följer cirkelns rundning. Vid västra kanten ligger en större natursten, hämtad från kusten vid Stranninge, försedd med en porlande vattenfontän. Olika buskar i olika former och storlekar växer upp på den omslutande gräsvallen i väster. Två brunlaserade Byarumsoffor med grönmålade gjutjärnsdelar står vid muren. En ljuspollare står vid vattenfontänen.

Minneslundens runda öppna plats omsluts av en mur och den beväxta vallen.

Asklunden

Asklunden är placerad längst ut i den västra spetsen. Även den utgår från en rund form och kantas av en halvcirkelformad stödmur av betongsten mot den omslutande gräsvallen. Stödmuren är utformad i två våningar, likt en trappa uppför sluttingen, där trappstegen utgör platser för blommor. Asklunden öppnar sig ut mot kyrkogården med en plan gräsyta nedanför muren. Här står tre slipade pulpetformade stenar på vilka namnplaketterna placeras.

Asklunden består av en mur för blommor och tre stenar för minnesplaketter.

Värdefulla karaktärsdrag i del 3

- Uppbyggnaden av kvarter 1-4 kring en cirkelform genom placering av gravvårdar, rygghäckar och den centrala runda häckformationen, genom vilken en siktlinje skapats mellan ett stort trädors mot kyrkan.
- Relativt små, låga och enhetliga gravvårdar som sammantaget underordnar sig helheten och bidrar till den arkitektoniska uppbyggnaden av delområdet.
- Inramning av olika typer av växtlighet mot söder samt traditionell trädkrans mot norr.
- Moderna gravsättningsformer som urngravskvarter, minneslund och askgravlund.

En av stenarna i asklunden med blommuren i bakgrunden.

Prästgården med den tillbyggda församlingsexpeditionen i söder.

Byggnader runt kyrkogården

Prästgården

Prästgården ligger direkt norr om den äldsta delen av kyrkogården och kyrkan. Den ligger på en stor tomt med tillhörande trädgård och park kantad. Trädgården framför mangårdsbyggnaden är kantad av en kallmurad stenmur, som en fortsättning av kyrkogårdsmuren. Infarten till gården sker via en bred öppning i muren mitt framför entrén till mangårdsbyggnaden, in via en grusad väg som bildar en rundel med en flaggstång. Bakom huset finns en stor trädgård och en park, vilken sträcker sig ned längs östra sidan av kyrkogården. I norr ligger ett uthus och ekonomibyggnader vilka hörde till prästens arrendatorsboställe.

Mangårdsbyggnaden är uppförd i en klassicistisk träbyggandstradition från första halvan av 1800-talet. Det är en stor timrad byggnad i ett och ett halvt plan, på en hög murad stengrund. Fasaden är symmetriskt uppbyggd med en central, pampig entré med en dubbelport inramad av kolonner och ett flackt tympanonfält, likt en grekisk tempelgavel. På vardera sida av entrén sitter tre höga spröjsade träfönster med små lunettefönster över. Det branta sadeltaket är täckt med röda lertegelpannor och har små takkupor infällda i takfallet; tre mot landsvägen och en bred takkupa mot trädgården. Fasaden är klädd med en vitmålad locklistpanel. I söder finns en tillbyggnad i ett plan, med samma materialval och formspråk som prästgården, där församlingsexpeditionen ligger.

Kyrkstugan

Söder om kyrkogården, på västra sidan av Askhultsvägen, ligger kyrkstugan där det bland annat bedrivs barnverksamhet i församlingens regi. Det är en gammal hallandslänga som flyttats till platsen och som har moderniserats. Fasaden är klädd med en träpanel i ljus gulmålad locklist och sadeltaket har röda, tvåkupiga takpannor. Det finns både två- och treluftsfönster vilka har vitmålade foder och lister. Huvudingången är handikappanpassad med en granitramp där gångytan är klädd med granitplattor.

Ekonomibyggnaden

Bredvid kyrkstugan ligger en ekonomibyggnad. Den har också formen som en hallandslänga eller traditionell ekonomilänga, byggd i vinkel. Den har dock ett relativt modernt uttryck då alla ytskikt och fönster är utbytta. Den är byggd på en låg sockel i en våning med ett högt sadeltak klätt med röda, tvåkupiga takpannor. Fasaden är klädd med stående locklistpanel målad i ljus grått. Vinkeln närmast kyrkstugan innehåller personalutrymmen och vaktmästerilokaler. Och har moderna spröjsade fönster målade i vitt och trädörrarna är blåmålade. Den tillbyggda vinkeln mot väster innehåller lokaler för maskiner och har stora plåtportar. På husets baksida finns träfack för avfall, kompostering m m.

Kyrkstugan är en gammal hallandslänga som har haft flera funktioner innan den flyttades till den nuvarande platsen och används för kyrkans verksamhet för barn och unga.

Teknikbyggnaden

En teknikbyggnad byggdes direkt utanför den äldre delens östra kyrkogårdsmur. Enplansbyggnaden är putsad exteriört i en ljusgrå kulör och pulpettak är klätt med papp. En dubbelsidig dörr på östra sidan består av aluminium. Ett högt trästaket av tryckimpregnerat trä inramar/döljer en luftvärmepump på norra sidan. Då byggnaden är så sentida har den inga kulturhistoriska värden.

Växthuset

I det sydöstra hörnet av kvarter 1, i del 3, står ett växthus. Detta placerades på platsen 2011. I växthuset finns för kyrkogårdsbesökare att ordna med växter vid en enkel disk- och arbetsbänk eller slå sig ned en stund på bänkarna. Väggarna är murade i grått tegel upp till cirka en meter. De övre delarna av väggar samt tak är glasade med ett ramverk av mörkt röd aluminium. Golvet inne i växthuset är lagt med rött lertegel.

Värdefulla karaktärsdrag i byggnaderna runt kyrkogården

- Prästgårdens inramning av stenmurar mot vägen, stor trädgård/park samt gårdsmiljö med traditionella uthus.
- Prästgårdens manhusets ursprungliga form, murad stensockel, entréport, fönster, fasad med träpanel och takfall med rött lertegel.
- Kyrkstugans form som typisk hallandslänga med fasad med träpanel, spröjsade fönster i trä, sadeltak med röda lertegelpannor.
- Ekonomibyggnadens form som typisk hallandslänga, fasad med träpanel, spröjsade fönster i trä, sadeltak med röda lertegelpannor.
- Teknikbyggnaden och växthuset är väl anpassade byggnader, men är tillkomna i sen tid varför inga kulturhistoriska värden lyfts fram här.

Ekonomibyggnaden är från början ett gammalt kyrkstall som renoverats, moderniserats och byggts till med en länga mot väster.

Teknikbyggnaden ligger strax utanför den östra muren runt kyrkan.

Växthuset i kvarter 1.

Några av de fragment av mycket gamla gravvårdar vilka hittades i muren.

Kalkstenshäll över prosten Carl Gustaf Meuller (*1752-08-11) med makan Susanna Dragstedt (+1827). (M:3)

Gravvårdstyper

Ålder och form

Gravvårdarna på Morups kyrkogård följer i stort de nationella strömningarna genom tiderna. Det finns få riktigt gamla gravvårdar. Även om del 1 är den äldsta delen så är den ingen tydlig årsring då här finns gravvårdar från varierade tider. Här finns både de äldsta gravvårdarna i form av liggande ålderdomliga hällar och hantverksmässigt framställda enkla stenar, gjutjärnskors men med många inslag av det tidiga 1900-talets stående höga stenar och lägre modernare. De äldsta vårdarna hittades i den södra kyrkogårdsmuren men finns numera vid muren i kvarter K. De består av fragment av stenvårdar med handinhuggen text, en med året 1606 inhugget. Till de äldsta hör även två liggande granithällarna i kvarter K från 1805 och 1830 och en kalkstenhäll i kvarter M från 1827.

Del 2 och 3 Morups kyrkogård uppvisar mer tydliga årsringar. De äldsta gravvårdarna, från sent 1800-tal, finns i kvarteren närmast kyrkan; A och E, och blir yngre ju längre västerut man kommer. Kvarter A har dock omvandlats under andra halvan av 1900-talet varför de flesta gravvårdarna är sentida, men med inslag av äldre gravvårdar. Den höga smalstenen från sent 1800- och tidigt 1900-tal finns rikt representerad på Morups kyrkogård, i del 1, men framför allt i de norra delarna av del 2; i kvarter A, B, E, F. Obelisken, som var en vanlig form under det sena 1800-talet, förekommer bara i enstaka fall på Morups kyrkogård.

I de norra delarna av del 2 finns även gravvårdar från de första årtionden med både stora påkostade gravar i jugendstil och nationalromantik med bautastenar eller låga gravvårdar med konstfullt utformade tillhörande ramar. Här finns även mindre enklare vårdar från tidigt 1900-tal. Barn fick ofta små enkla gravvårdar, ofta placerade liggande. I kvarter B finns nästan bara gravvårdar över barn eller unga vuxna i tjugoårsåldern. Här finns dock även stora monumentala bautastenar.

Kvarter C, H och I karakteriseras till stora delar av gravvårdar från 1930-50-talen, med flera fina exempel på tidens artdecostil. Kvarteren består dessutom till stora delar av bevarade ramgravar. Förr var det vanligt att

Smalstenen i olika varianter är den vanligaste äldre gravvården på Morups kyrkogård. Här en lite mindre variant med blomdekor över Åbodottern Anna Andersson död 1898. (E:8)

En bautasten rest över ett barn; Elsa Wiktorina Johansson som bara blev 9 år. (B:58)

Vanligen fick barn små och relativt enkla gravvårdar. I denna grav vilar flera syskon, där varje sten försetts med en vit duva. (B:69)

Obeliskens är en ovanlig form på Morups kyrkogård, här över Åbon N A Andersson *1829 +1898. (E:276)

Fiskaren Oskar Karlsson och hans hustru Lydia har en modern gravvård med unik dekor med en bild av fyren på Morups Tånge. (A:108-109)

Ett av Morups alla gjutjärnskors som står ute på kyrkogården, över undantagsmannen Christian Jönsson 1795-1886. (E:200)

avgränsa gravplatsen med någon typ av inramning. På Morups kyrkogård finns det relativt många stenramar bevarade även om många av ramarna har tagits bort. I de andra kvarteren finns till exempel bara enstaka kvar. Det finns även några gravplatser inramade av gjutjärns- och smidesstaket eller länkomgärdningar (K:3, 6, 13, A:52-53, G:141). I ramgravsområdena finns dock några gravar som är inramade med låga klippta buxbomshäckar.

Kvarter A och D är idag tydliga årsringar från det sena 1900-talet med låga stående gravvårdar från 1960-70-talen längs raka klippta rygghäckar. Det är viktigt att bevara gravar från olika tider i olika stilar även om de inte är väldigt gamla eller iögonfallande. Ett litet urval av gravvårdar har pekats ut här med ett lokalhistoriskt värde, över personer som varit viktiga för bygden eller typiska yrken.

I del 3 finns det sena 1900-talet och tidiga 2000-talets typiska gravvårdar tillsammans med tidens nya gravsättningsformer: minneslunden, urngravsområden och askgravlund.

Material

Det vanligaste materialet på vårdarna är sten, framför allt granit av olika slag. Diabas, gnejs, marmor, kalksten, sandsten förekommer liksom gjut- och smidesjärn, koppar och labrador. Någon enstaka marmorvård finns också.

Bland äldre vårdar är stenen ofta slät med helt eller delvis polerad framsida och på yngre vårdar är stenen ofta blank-, mattpolerad, råslammad eller obearbetad.

Idag sker utvinning av grå granit till stor del i Bohuslän och Skåne. Rödgrå och blåbrun granit bryts i Bohuslän och Småland. Röd granit kommer i huvudsak från Bohuslän, Skåne och Småland men även från Uppland och Västergötland. Diabas (svart granit) bryts till största delen i norra Skåne och södra Småland.

En betydande stenindustri växte fram i södra Sverige under 1800-talet genom den rika tillgången på material samt goda sjötransport- och lastplatser längs kusten. Den svarta och gröna graniten betingade högst priser och fanns främst i Skåne, Blekinge och Småland. Stenen användes främst till byggnadssten, monument och grav-

vårdar. Halmstad kom att bli Hallands största stenhuggardistrikt och kring 1860-talet började man bryta sten vid stenbrottet i Söndrum med export till Tyskland och England. Även i Varberg och Falkenberg fanns viktiga stenbrott. Kring 1910-20-talet blomstrade stenbrottsverksamheten och har därefter minskat. Efter 1960-talet har sporadisk blockstensbrytning ägt rum.

Det finns över 50 gjutjärnskors på Morups kyrkogård vilket är ovanligt många. En del står utspridda i de äldre kvarteren men merparten står ihopsamlade längs murarna runt kvarter A. Gjutjärnsprydnader hade sin glansperiod under 1840–1880-talen och de få bevarade gjutjärnskorsen är av stort konstnärligt värde.

Unika gravvårdar

På Morups kyrkogård finns några gravvårdar som är unika.

Alla ålderdomligt handhuggna gravvårdar från tiden före 1850 är att betrakta som unika. Hit hör de ålderdomliga gravvårdar av sten, huggna i ett stycke som finns i de äldre kvarteren runt kyrkan.

Detta gäller även de gravhällar som finns i den äldre delen kring kyrkan. Två gravhällar som idag ligger i kvarter K hittades kring 1930-talet som delar av en bro vid Wettermans väg i byn och flyttades tillbaka till kyrkogården. En av dem är över Madame Karin Molin, *15/4 1766, +22/3 1805. Inskriften är svårläst p g a ero-dering men där står bl a: "*Härunder vilar.... Hon kämpade en god kamp, segrade och vandt kronan*". Stenhällen i granit/gnejs vilken ligger bredvid tillhör Carin Stenberg Född Nilsdotter, 1800-1830. En häll i kvarter M är över Johan Perssons grav, död 1851. Han härstammade från Bryntebolgården liksom gravvårdarna bredvid (M:7). I kvarter M finns även hällen över Prosten Meuller och hans hustru, och är en av de äldsta gravvårdarna på kyrkogården, från 1827-1828. (M:3)

På Morups kyrkogård finns några unika gravvårdar skapade av skulptören Axel Andersson. Han började sin yrkesbana med att tälja gubbar i trä och bestämde sig sedan för att bli bildhuggare. Han utbildade sig då vid Tekniska slöjdskolan i Göteborg. Axel kom att kallas "AXA" och kom till Morup när han gifte sig med

Gravvården över kontraktsprosten och kyrkoherden P G Petersson, *1819 + 1890, består av delar av ett gjutjärnsstaket med meanderdekor och namnskyftar. (K:3)

De ålderdomliga gravvårdar av sten, huggna i ett stycke, är unika. Här över B Hansson död 1852 med en längre inskription; *Så jag dör och Gud....* (N:1)

Den unika gravvården över konstnären och skulptören Axel Andersson, AXA, och hans hustru Gerda. (M:1)

sin Gerda där han verkade resten av sitt liv. Hans hem "Gamlestugan" ägs sedan 1972 av Hembygdsföreningen i Morup. Byggnaden var den första fasta småskolan och lärarbostad i bygden i slutet av 1800-talet. I Göteborg gjorde han tidigt dekor till Göteborgsutställningen 1923. Mycket av det AXA skapade hörde annars till den kyrkliga skulpturkonsten och ett av hans första större arbeten var utformningen av skulpturer till altartavlan i Vetlanda kyrka. 1935 utsmyckade han läktarbarriären i Morups kyrka vilken består av de tolv apostlarna skurna i päronträ från Långåstrakten. Hans verk finns även i kyrkorna i Tvååker, Ås och Ljungby, samt i flertalet kyrkor i Bohuslän, Dalsland, Skåne och Västergötland. Han arbetade även i keramik, skrev böcker och kåserier i Aftonbladet. En av de gravvårdar han skapat som står på Morups kyrkogård är placerad på hans och hustrun Gerdas grav. Den var ursprungligen beställd för leverans till USA (M:1). Andra gravvårdar skapade av AXA är Anders Petter Johanssons grav, (K:7) och hans föräldrars gravplats, smeden Anders Johansson (*1862

+1931) (I:183) med en triangulär gravsten, Fr. August Lönndahls gravplats (E:513) (*1834 +1885) samt Prosten C.W. Medin (K:10) i form av den högsta bautastenen på kyrkogården.

Även om gravvårdarna över fru Luise Caroline Vilhelmine Edgren +1855 och dottern Cecilia (K:12) är typisk för det sena 1800-talet så är de unika på Morups kyrkogård med formen av en avbruten kolonn och en stor urna i sten. Dessa typer av gravvårdar är också tämligen ovanliga på sockenkyrkogårdar i Halland. Enligt uppgift ska dottern ligga där men det finns ingen text om henne på gravstenen. Formen av en urna har även graven för Alfred Leonard och Anna Wettermans, dock i gjutjärn. (*1830-03-03, +1910-02-10, *1886 +1904). Han var skollärare, kantor och klockare och flera i hans släkt valde samma yrkesbana. (K:6)

Morups socken präglas av havet vilket speglas på kyrkogården. I kvarter H ligger en grav med fem förolyck-

Gravvårdarna över fru Luise Caroline Vilhelmine Edgren +1855 och dottern Cecilia är att betrakta som unika. (K:12)

Alfred Leonard och Anna Wettermans gravvård från tidigt 1900-tal är unik. (K:6)

ade fiskare från 1930. Fiskarna var på väg ut till fiskebåten "*Delfin vid Hallarna*" när deras eka kantrade. De var inte simkunniga och fiskekläderna var tunga så de hade ingen chans att klara sig. Tragedin väckte på sin tid stor uppmärksamhet i tidningar; människor reste långväga till begravningen och drottning Victoria skänkte pengar till de drabbade familjerna. Den halländske författaren Gustaf Ullman skrev en dikt till minne av fiskarna. (H:164) Många människor har dött i stormar ute vid kusten. På några ställen finns vita träkors över drunknade sjömän. Den 10 september 1903 var det en svår storm där flera båtar gick på grund. Bland dessa var den norska båten "*Teis Lundegård av Norge*" som gick på grund vid Bergsrevet och åtta norska sjömän dog (F:21) och endast en överlevde. Männerna hade gått i en livbåt men kunde sen inte hitta kusten i den svåra stormen. Samma natt gick den svenska båten "*Hugo av Kalmar*" på grund och tre svenska sjömän dog varav två är begravda i Morup, endast 17 och 20 år gamla (F:60). En tredje person fördes hem och begravdes i sin hemort i Ålem i Kalmartrakten. En matros vid namn Götherström klarade sig och tog sig iland.

I november 1921 drunknade två tyska sjömän, endast 14 och 19 år gamla. De arbetade på båten "*Herman*" som var på väg till Norge, lastad med potatis, när båten gick på grund på Koggarevet, utanför Lynga. Två män lyckades ta sig iland. (B:125)

Inskriptioner

Inskriptionerna på gravvårdarna utgörs vanligtvis av namn, födelse- och dödsdatum. Ofta finns även gårdsnamn och någon typ av titel med. Vanligaste titlarna är som oftast de med lantbruksanknytning såsom lantbrukaren och hemmansägaren. På Morups kyrkogård finns även flera åbor.

Fram mot slutet av 1800- och början av 1900-talet dyker många andra titlar upp som berättar om i olika verksamheter i socknen. Det kan handla om olika hantverk såsom muraren, murarmästaren, smedmästare vagnmakare, skräddaren, smeden, målare, målaremästare och skomakare.

Den stora graven över fem fiskare från Morup och två hustrur. Fiskarna drunknade när deras eka kantrade på väg ut till en fiskebåt, 1930. (H:164)

Närheten till kusten är påtaglig. Ovan nämns sjömän men här finns även fiskare, kustuppsyningsman, båtsmannen, sjömän, kustroddaren, kustvakten och hamnmästaren. Närheten till havet märks också genom blåsten, vilket gjorde socknen lämplig för väderkvarnar. Här finns också titlar som kvarnägaren och kvarnbyggmästare.

Kring sekelskiftet 1900 dyker titlar upp som berättar om en nyare tid med fler yrken och funktioner i samhället som mejeristen, postföraren, lantbrevbäraren, byggmästare, trävaruhandlare och affärschefen. Betydelsen av transporter av olika slag syns i titlar som stationsmästaren, stationskarlen, banvakt, chauffören och åkeriägaren.

På Morups kyrkogård begravdes prästerna varför det även finns flera titlar kopplade till kyrkan såsom präst, kontraktsprosten, prosten, kyrkoherde och komminister men också organist, klockaren, kyrkovärden, kyrkvaktare och kyrkokassör. I norra delen av kv J och K ligger många präster/prostar begravda. Här finns bl a prosten J.F. Edgren (K:12) och prosten Carl Edvard Paulsson (K:9). Om honom berättas att han ofta satt och läste i parken bredvid, vid ett stenröse som gick under smeknamnet "prostastolen".

Yrken som visar på nya ordningar i samhället finns också i häradsdomaren, nämndeman, kronolänsman, folkskolläraren och rektor.

Kvinnor nämns oftast i relation till sin plats i familjen såsom hustrun, maken eller enkan. Det finns ytterst få exempel på kvinnliga yrkesverksamma i Morup. Ett exempel är dock sömmerskan. Titlar som berättar om släktskap är tämligen vanligt såsom hemmadotern, hemmasonen, undantagsmannen, åbosonen, åbodottern och gossen.

Det finns några exempel på längre inskriptioner i form av hälsningar, vem som sörjer eller rest gravvården över den döde. Längre inskriptioner är inte vanligt förekommande. Oftast refereras till en psalmvers men det finns ett antal inskriptioner som "*Vilja glädje*", "*Se jag dem och Gud skall kalla....*", "*Saliga äro de döda....*", "*Störst av allt är kärleken*", "*Tillsammans i livet, I döden evinnerligen*", "*Jag är uppståndelsen och lifvet*", "*Åt en älskad moder*", "*Genom ett äskslag*".

Sömmerskan Anna Mathilda Svensson 1886-1925 är en av få kvinnor med yrkestitel på gravvården. (B:177)

Skador

Gravvårdarna är över lag i gott skick men det förekommer viss påväxt på gravvårdarna framför allt i skuggiga lägen. Några av de äldsta gravvårdarna är vittrade med påväxt vilket gör dem svåra att läsa. Rost förekommer på en del kors och staket. Vid många familjegravar har stenramen tagits bort vilket gör gravarna mer svårlästa. Några gravvårdar har fått läggas ned på grund av att de stått instabilt och behöver bättre förankring. Flertalet av de som stått instabilt har tagits bort från kyrkogården och står ihopsamlade längs den östra muren i kvarter K.

På Morups kyrkogård har instabila gravvårdar tillfälligt placerats längs muren öster om kyrkan.

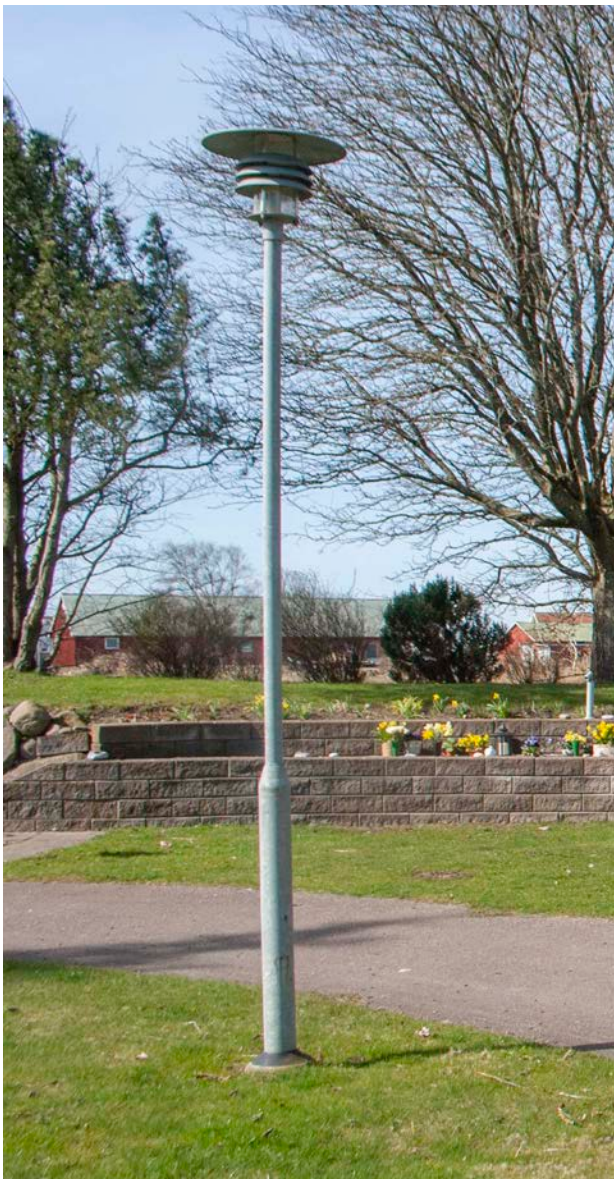
En gång i tiden var Morups socken en kvarntät socken. Denna moderna gravvård är unik med sin bild av den sedan några år nedbrunna Bölse kvarn och en lokalhistoriskt intressant titel. (D 116-117)

Graven över de bröderna Nils Ingemar, 1920-1926, Rolf Lennart, 1933-1934, är mycket typisk för 1920-talet. Gravvården är rikligt påväxt av lavar och alger och är idag lite svår att läsa. (B 128)

Serviceplats vid den norra sidan av del 3.

Gatlykta i den modell som står längs mittgången i del 2 samt i del 3.
Till höger: Byarumssoffor i minneslunden.

Övrigt

Det finns god tillgång till serviceplatser på kyrkogården. De flesta är utformade som små enkla vindskydd med intilliggande lågt staket i tryckimpregnerat trä. Det är ett enkelt material som inte drar uppmärksamhet till sig. Taken över vindskydden är täckta med korrugerad plåt. I vindskydden finns soptunnor, ställ för redskap, vattenkannor och vaser samt en vattenkran.

Belysningen av kyrkogården är sparsam, utplacerad på utvalda ställen för att belysa där det verkligen behövs. I den äldre delen runt kyrkan står låga, moderna, vita ljuspollare längs gången mellan kyrkan och prästgården. Gatubelysning vid Askhultsvägen bidrar också till att ge en viss belysning av kyrkogården. I kvarter E står höga stolpar med kyrktornet. Längs hela södra sidan av del 2 står rader av moderna lyktstolpar vilka ger ljus åt såväl kyrkogården som parkeringen utanför. Dessa stolpar är svartmålade med klotformade genomskinliga glaskupor. Längs mittgången i del 2 står omålade belysningsstolpar i metall med cylinderformade, genomskinliga glaskupor och en metallkåpa överst samt runt glaskupan. Likadana belysningsstolpar står i del 3, i kvarter 1-4, utplacerade på ett fåtal, utvalda ställen.

Här och var står parksoffor utplacerade på kyrkogården. De flesta sofforna är traditionella parksoffor, s.k. Byarumssoffor, sits och ryggstöd av horisontella, tätt sittande, smala ribbor i brunlaserat trä mellan svart- eller grönmålade sirligt utformade gjutjärnssidor. Det finns även en variant av parksoffa i enklare utförande med sits och ryggstöd av bredare brädor på ett underrede av raka smidda, svartmålade järn.

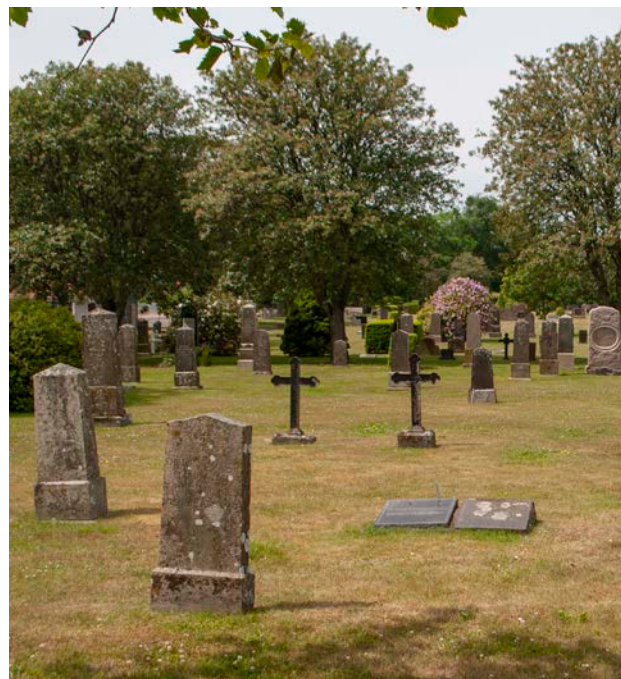
Morups kyrkogårds viktigaste karaktärsdrag - Sammanfattning

Kyrkan med omgivande kyrkogård ingår i en Morups kyrkby som är en värdefull kulturmiljö. Det är en av de större sockenkyrkogårdarna i länet och har tre tydliga delar eller årsringar med olika karaktär.

- Tre tydliga årsringar med olika karaktär; del 1; den ålderdomliga ursprungliga, del 2; den symmetriska från 1800-talet och del 3; den moderna asymmetriska delen från senare delen av 1900-talet.
- Del 1:s ålderdomliga karaktär med placering runt kyrkan, tydligt avgränsad av stenmurar och trädkrans. Öppna gräskvarter i oregelbundna former, indelade av grus- och stenlagda gångar, ålderdomliga gravvårdar av varierad form, ålder och placering.
- Del 2:s rektangulära form med rätvinkliga kvarter indelade av gångar i en i det närmaste symmetrisk plan, raka rader av gravvårdar.
- De olika kvarteren inom del 2 som i sin tur representerar olika årsringar från sent 1800-tal till 1960-70-talen i form av gravvårdarnas olika tidstypiska former, placering och olika typer av växtlighet. Ett stort antal ramgravar.
- Inramningen av del 2 med stenmurar, smidesstaket och trädkrans. Indelningarna av gångar vilka delvis är trädkantade.
- Smidesgrindar mellan grindstolpar.
- Den arkitektoniska uppbygganden av del 3 kring en cirkelformation samt inramning av olika typer av växtlighet.
- Äldre traditionell och relativt välbevarad bebyggelse som hör till kyrkan och kyrkogården i form av prästgård, kyrkstugan och ekonomibyggnaden som ursprungligen var kyrkstall.

Morups kyrkogård karakteriseras av de tydliga indelningarna av olika epoker; den äldsta delen runt kyrkan skiljs åt från den senare utvidgningen av stenmurar men även av den förbipasserande landsvägen.

Kvarteren närmast kyrkan i del 2 har den mest ålderdomliga karaktären.

KULTURHISTORISK BEDÖMNING OCH BEVARANDEFÖRSLAG

Generella riktlinjer för Morups kyrkogård

Följande karaktärsdrag och delar av kyrkogårdsmiljön har bedömts som väsentliga att bevara ur kulturhistorisk synpunkt och gäller kyrkogården som helhet:

- Planformen i de tre olika delarna skall bevaras.
- Kyrkogårdens omgärdning i form av smidesstaket, naturstensmurar och trädkrans skall bevaras.
- Smidesgrindarna samt grindstolpar, där sådana finns, skall bevaras och underhållas med traditionella metoder och material.
- Det gångsystem som finns idag skall bevaras. Igenlagda gångar kan återskapas.
- Gångar belagda med grus bör vara det även i fortsättningen. Vid behov av hårdgörande av gångar bör material väljas som är väl anpassade till den äldre karaktären i del 1 och 2. I del 3, vilken härrör från sent 1970-tal, kan modernare material väljas.
- Det bör finnas någon typ av trädkrans runt del 1, 2 samt längs norra sidan av del 3. Val av träd bör väljas med tanke på hållbarhet, lämplighet för platsen mm.
- De äldre byggnaderna i anslutning till kyrkogården; prästgården, kyrkstugan och ekonomibyggnaden, bör bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Ändringar anpassas till byggnadernas kulturhistoriska värde och karaktär.
- De kulturhistoriskt värdefulla karaktärsdrag som finns i de olika delarna av kyrkogården bör bevaras, se tidigare avsnitt om del 1, del 2 och del 3, s 22-27.

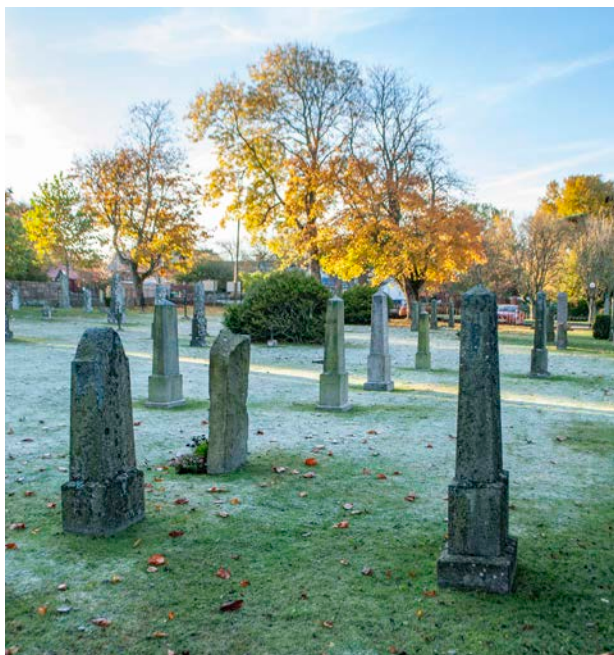
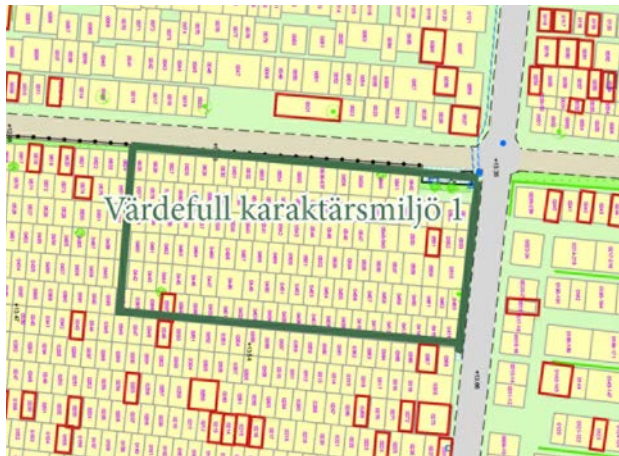

Genom den centrala klippta buskformationen i del 3 går en siktlinje mellan ett högt träd i sydväst och kyrkan i nordost.

Kvarter A i det nordvästra hörnet av del 2 är ett äldre kvarter som omdanats troligen runt 1960-70-talen med rygghäckar. Bland de moderna gravvårdarna finns dock många äldre från 1800-talet och framåt.

- De stora klippta buxbombsbuskarna i kvarter E, F, G och H bör bevaras och vårdas. De kan dock klippas ned där de skymmer gravvårdarna, om det inte skadar busken.
- Rygghäckar i kvarter A och D, 2-4 skall bevaras och vårdas. Vid behov kan de förnyas med nya plantor.
- Nya gravvårdar kan tillåtas i alla kvarter. Vid nytillskott av gravanordningar bör detta ske på befintliga tomma gravplatser med hänsyn till de äldre omkringliggande gravanordningarnas placering och utformning.
- Av tradition har man anlagt gravplatser för präster i norra delen av kv J och K och där bör man även i framtiden kunna anlägga nya prästgravar. För att få en långsiktig och övergripande helhetsbild bör man dock ta fram en plan och förslag på nya gravplatser för kv. J och K eftersom befintlig gravkarta endast innehåller ett fåtal gravplatser. De nya gravplatserna bör underordnas de äldre gravarnas karaktär.
- Nya stenramar, eller andra typer av inramningar kan tillåtas i alla kvarter utom i kvarter D, samt i del 3.
- I kvarter D och 1-4 bör gravvårdarna utformas i enlighet med omgivande befintliga gravvårdars storlek och höjd.
- I övriga kvarter kan gravvårdar ha ett varierat utförande.
- Andra inslag på kyrkogården i form av soffor, belysning, papperskorgar och servicestationer bör hålla hög kvalitet beträffande material och utformning, men vara neutrala och inte stjälta för stor uppmärksamhet från de gamla kulturhistoriska miljöerna. Material bör ligga nära de naturliga material som finns i trakten.

Miljön, liksom övriga kv. E, karakteriseras av äldre höga smalstenar.

Flera av gravvårdarna i miljön har redan rengjorts och slipats i väntan på nya gravrättsinnehavare.

Värdefulla karaktärsmiljöer

1. Värdefull karaktärsmiljö – Äldre gravvårdar från sekelskiftet 1900 i kv. E

Kvarter E karakteriseras av ett stort antal äldre gravvårdar, främst smalstenar i olika storlekar från 1890-1910-tal. Här vilar många lantbrukare, hemmansägare men också änkor, hustrur och döttrar. Kvarteret utgör en sammanhållen miljö från denna tid. Gravvårdarna står i relativt raka rader där vårdarna är vända mot öster. Dessa gravvårdar hör till de äldsta som finns kvar i denna del av kyrkogården, del 2, som anlades 1876. Bitvis karakteriseras kvarteret också av stora gräsytor utan gravvårdar.

Med tanke på att det finns ett stort antal gravvårdar av denna karaktär och ålder på kyrkogården har en del av kvarter E anordnats som en värdefull karaktärsmiljö. Några av gravvårdarna i denna del har redan slipats rena och står redo för att återupplåtas.

Riktlinjer:

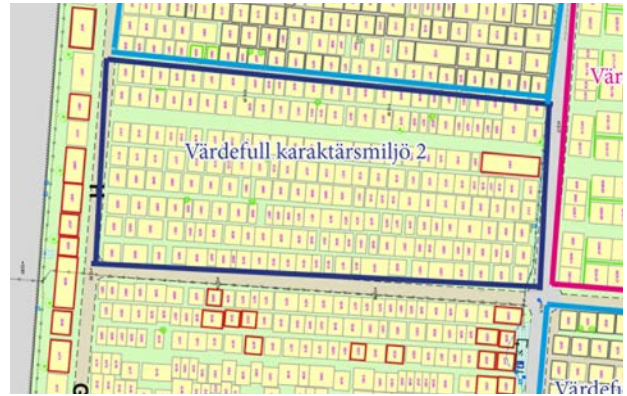
- Alla gravvårdar tillkomna före 1920 bör bevaras och återupplåtas.
- Äldre gravvårdar kan vändas och förses med ny text, så att de äldre inskriptionerna bevaras och är läsbara.
- Nya stenramar kan tillåtas.
- Nya planteringsram kan tillåtas.
- Nya vårdar och gravar kan anordnas i anslutning till de äldre höga gravvårdarna, exempelvis som en familjegrav. Nya gravvårdar bör vara utförda i sten. Nya stående gravvårdar bör utföras i låg höjd eller vara liggande.

2. Värdefull karaktärsmiljö – blandade gravar från 1920-50-talet

Kvarter H och den östra delen av kvarter I är en tydlig och typisk årsring från 1920-50-talet. Här finns en stor variation av den tidens gravvårdar; både högre smalstenar och lägre breda stående gravvårdar varav många en gång haft en tillhörande stenram. Här finns även exempel på små enkla gravvårdar från tiden. Många är utförda i tidens art deco stil i svart diabas där dekor slipats fram i form av klassicistiska symboler som kolonner, facklor, oljelampor och meanderslingor. Gravvårdarna står i raka rader vända mot öster. Vid flera gravvårdar finns planterade städsegröna växter som thujor, sockertoppsgranar och buxbom.

Riktlinjer:

- Vårdar ska vara vända mot öster, placerade stående och utföras i sten.
- De kan ha en varierad form och höjd.
- Runda naturstenar bör inte placeras inom miljön.
- Alla befintliga planteringsramar och stenramar bevaras.
- Alla gravvårdar tillkomna före 1950 bör bevaras och återupplåtas.
- Nya stenramar kan tillåtas.
- Nya planteringsramar kan tillåtas.
- Nya vårdar och gravar kan placeras på tomma platser.

Kvarter H med variation av tidstypiska gravvårdar från 1920-50-talet.

Gravvårdarna står i raka rader, vända mot öster. I miljön finns även många karaktärsskapande städsegröna buskar.

Kvarter C med många stenramar och karaktärsskapande prydnadsbuskar.

Den västra delen av kvarter I.

3. Värdefull karaktärsmiljö - Ramgravar från 1920-50-talet

I några av kvarteren i del 2, kvarter C, del av D och I, finns ännu sammanhängande områden med stenramsgravar främst från 1940-60-talen. Här finns även några inramningar av snäckor lagda på rad samt av låga klippta buxbomshäckar. Miljön utmärks av strikt enhetlighet med låga stående stenvårdar i raka rader med grusfylld stenram framför. Gravvårdarna är vända mot öster utom raden längst i väster. Det är idag ganska ovanligt med bevarade sammanhängande områden av detta slag ute på de halländska sockenkyrkogårdarna, då många stenramar tagits bort. På Morups kyrkogård finns enstaka ramar i andra kvarter, men här är det enda sammanhängande området.

Riktlinjer:

- Alla stenramar skall bevaras och kan återanvändas.
- Ramen bör vara fylld med grus.
- Nya stenramar kan med fördel anläggas i miljön.
- Planteringsram kan tillåtas.
- Befintliga städsegröna prydnadsbuskar bevaras och kan kompletteras med nya. Växtlighet bör hållas välklippt och i låg höjd.
- Gravvårdar bör vara låga stående gravvårdar i sten.
- Befintliga gravvårdar från före 1960 bevaras och återupplåts.
- Gravvårdar i form av runda liggande naturstenar bör inte placeras här.
- Nya vårdar och gravar kan placeras på tomma platser med stenram.

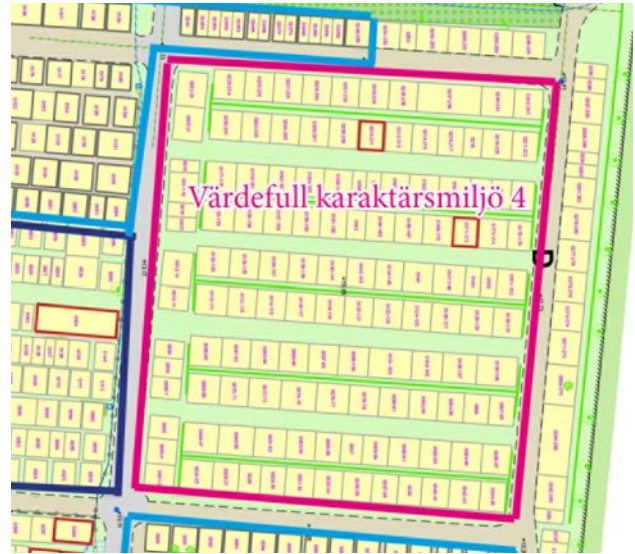
I den västra raden i kvarter D har de flesta gravvårdarna en bevarad stenram med grus.

4. Värdefull karaktärsmiljö – Modernistiskt kvarter med rygghäckar, kvarter D

Kvarter D utgör en välbevarad tidstypisk årsring från 1960-talet. De äldsta gravvårdarna i kvarteret är från 1966-67 längst i öster och i de östra raderna är gravarna främst från 1980-talet. Kvarteren utmärks av strikt enhetlighet med låga stående små stenvårdar i raka rader. Raderna delas in av låga klippta rygghäckar. Vårdarna vänder baksidan mot rygghäckarna.

Riktlinjer:

- Rygghäckar bevaras.
- Vårdar ska vara vända med baksidan mot häcken.
- Gravvårdar bör vara placerade stående och utföras i sten.
- Stenarna bör inte vara högre än rygghäcken bakom.
- Runda naturstenar bör inte placeras inom miljön.
- Stenramar bör inte tillåtas.
- Planteringsram kan tillåtas.
- Nya vårdar och gravar kan placeras på tomma platser.

Kvarter D karaktäriseras av enhetliga gravar från det sena 1900-talet längs raka klippta rygghäckar.

Gjutjärns kors över Thomas, L3

Gravvårdarna längs den östra muren i kvarter K

Alla gravvårdar längs denna mur har någon typ av kulturhistoriskt värde. Det kulturhistoriska värdets nivå är dock svår att bedöma i vissa fall då de är flyttade ur sitt sammanhang.

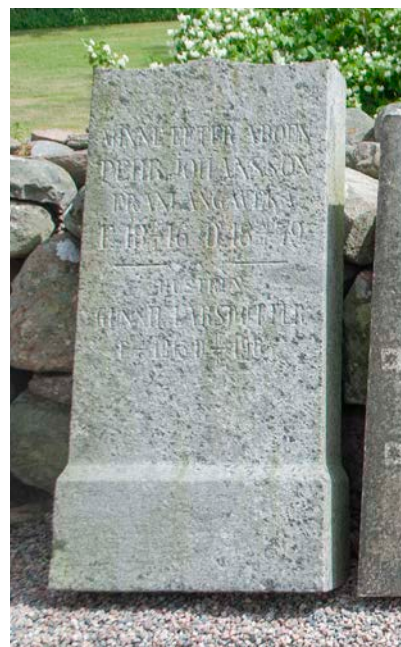
- Några bör dock återplaceras på sin ursprungliga plats. De bedöms ha högt värde bland annat genom sin ålder, utformning och att de representerar olika grupper som berättar något om Morups historia. De bör därefter klassas som kulturgravar. De gravvårdar som detta gäller visas på foton på sidorna 47-48.
- Övriga gravvårdar längs muren bör stå kvar här och kan återupplåtas och placeras ut på lämpligt kvarter på kyrkogården. Se då riktlinjer för alla gravvårdar vad som gäller för dessa.

Alida Johansson 1884-1934.
Ett mycket fint och välbevarat exempel på tidstypisk gravvård i art deco meanderslingor och oljelampa, samt bevarat krönande kors i koppar.

Minne över syskonen Anders Edvin 1900-1915 och Anna Lena Andersson 1898-1915.
En tidstypisk stor gravvård med fint arbetad dekor, över två unga syskon.

Åboen Pehr Johansson 1816-1879
Hustrun Gunnel Larsdotter 1815-1905.
Ålderdomlig form av gravvård av hög ålder, en av de äldre bevarade ute på kyrkogården.

F. D. Båtsman H. Engberg 1821-1904.
Tidstypisk hög smalsten över person med anknytning till kusten och försvaret.

F.D. Kustroddaren J.B. Karlsson 1835-1910
Hustrun Helena Gustava 1831-1920.
Tidstypisk hög smalsten över person med anknytning till kusten, underordnad tulltjänsteman som tjänstgjorde som besättningsman på kustbevakningsfartyg.

Kustvakten Johannes Söderholm 1816-1911.
Tidstypisk hög smalsten över person med anknytning till kusten, en typ av tulltjänsteman som bevakade kusten.

Kyrkvaktaren Gustav Berntson 1839-1916
Hustrun Olena 1845-1934 Tack för trogen tjänst.
Tidstypisk bautasten från tidigt 1900-tal som blir miljöskapande. Intressant titel och inskription.

Drängen Karl Johan Larsson 1832-1918.
Tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal som blir miljöskapande. Intressant titel.

Riktlinjer för kulturgravar (f.d. klass 1)

Cirka 230 gravvårdar på Morups kyrkogård har bedömts som kulturgravar. När gravrätten för en kulturgrav tillfallit gravrättsupplåtaren ska följande riktlinjer följas:

- Kulturgravar ska bevaras och vårdas på plats. De får inte återupplåtas eller återanvändas.
- Även alla tillhörande omgärdningar som stenramar, staket i smide och sten, kedjor mellan stenpelare och häckar skall bevaras och vårdas och underhållas med traditionella metoder. Även tillhörande dekor till ramen såsom klot och urnor bör bevaras och återanvändas.
- Skadade vårdar ska lagas. Företräddelsevis anlitas konservator för att upprätta program för att åtgärda skadade äldre gravanordningar.
- En plan för att stabilisera och återmontera nedlagda/instabila kulturgravar bör upprättas. Alternativ kan undersökas för att anordna vårdar i lig-gande ställning.
- Vid vård och underhåll av samtliga gravvårdar ska material och teknik anpassas till gravens befintliga utformning och material.
- Om man på något sätt vill ändra eller flytta en kulturgrav ska tillstånd sökas från länsstyrelsen.

Riktlinjer för alla gravvårdar

- Om det är möjligt bör det strävas efter att bevara och återupplåta även de gravvårdar som inte är kulturgravar. Detta gäller framför allt äldre stenar från tiden före 1950. De kan eventuellt flyttas, men gärna inom det befintliga kvarteret för att ännu visa kvarterets eller kyrkogårdsdelens årsring och historia.
- Det är bättre att lägga ned en sten, på ett ordnat och prydligt sätt, än att ta bort den och förstöra den.
- Om skäl för bevarande saknas kan dock gravvårdarna bortföras. Gränsen för vad som betrak-

tas som kulturhistoriskt värdefullt flyttas ständigt framåt och inom ett tiotal år kan 1950–60-talens gravvårdar betraktas som spår av äldre tiders gravvårdskultur som hotas av utplåning. Det är därför önskvärt att man så långt det är möjligt bevarar alla gravvårdar på sin ursprungliga plats.

- Vid omarbetning av befintlig gravvård bör man ta särskild hänsyn till gravvårdens utformning vad gäller omgärdning, detaljer och dekor. Stenens inskription bör om möjligt bevaras t.ex. genom att stenen vänds eller att inskriptionen täcks med metallplatta med ny inskription.
- Vid förflyttning och omarbetning av en vård rekommenderas dokumentation genom fotografering. Genom fotona ska framgå stenens helhetsutseende, detaljer och text, samt vårdens placering på kyrkogården. Fotona bör sedan arkiveras då detta är av stort värde för den fortsatta samhällsforskningen och för enskilda släktforskare.
- När en befintlig gravplats ska kompletteras med nya vårdar som t.ex. placeras i en stenram, bör den nya vården anpassas till den äldre vården genom liknande material, bearbetningsätt, typsnitt och formspråk.
- Nya gravvårdar kan tillåtas i alla kvarter.
- Alla befintliga stenramar och andra typer av inramningar ska bevaras. Hör de till en vård som inte är kulturgravar kan de återanvändas. Även tillhörande dekor till ramen såsom klot och urnor bör bevaras och återanvändas.

- Nya stenramar, eller annan typ av inramning, kan tillåtas i alla kvarter utom i kvarter D och del 3; kvarter 1-4.

KÄLLOR

Den främsta källan som använts är den äldre rapporten; Morups kyrkogård, Kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, Eva Gustafsson, Kulturmiljö Halland, rapport 2021:05

Följande nya källor har använts:

Kulturmiljöprogram för Falkenbergs kommun, Falkenbergs kommun 2013

Digitalt museum, foton från Hallands konstmuseums samlingar

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer

Lantmäteriets Historiska kartor, <https://historiskakartor.lantmateriet.se/>

Metria, karta över Morups kyrkogård, 2019

Riksantikvarieämbetets fornsök, <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöbild, <https://kmb.raa.se/>

Följande källor användes i den äldre rapporten från 2012:

Tryckta källor och litteratur

Andersson, C M, Morups kyrka, Ur årsboken Halland, Halmstad, 1978

Aronson, Roland, Kyrkogårdens estetik och minnesmärken, Forntid-Nutid-Framtid, i Sten nr 3/2000, s 27-29

Bloom, Adrian, Trädgårdens barrväxter, Stockholm, 1976

Bucht, Eivor m.fl., Kyrkogårdens gröna kulturarv, Stad & Land, Movium/inst. för landskapsplanering, nr 103/1992, 1992

CGK, Centrala Gravvårdskommittén, Gravvårdar, Allmänna råd för bevarande och återanvändning, Stockholm, 1998

CGK, Centrala Gravvårdskommittén, Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar, Västerås, 2007.

Falkenberg Skrea Kyrkogårdar, Gravskötsel, Falkenberg Skrea Kyrkogårdars tjänster, Falkenberg

Gréen, Sven, Det Bästas Stora Trädgårdslexikon, Stockholm, 1984

Gréen, Sven, Kiaer, Eigil, Vintergröna buskar och träd i färg, Stockholm, 1974

Göteborgs Kyrkogårdsförvaltning i samarbete med Göteborgs Stadsmuseum, Kulturhistorisk inventering av Göteborgs kyrkogårdar, Rapport 14, Styrso, Donsö, Brännö och Vrångö kyrkogårdar, Göteborg, 1999

Göteborgs Kyrkogårdsförvaltning i samarbete med Göteborgs Stadsmuseum, Kulturhistorisk inventering av Göteborgs kyrkogårdar, Rapport 4, Västra kyrkogården, Göteborg

Göteborgs Kyrkogårdsförvaltning i samarbete med Göteborgs Stadsmuseum, Kulturhistorisk inventering av Göteborgs kyrkogårdar, Rapport 12, Säve och Rödbo kyrkogårdar, Göteborg, 1999

Göteborgs kyrkogårdsförvaltning och Göteborgs stadsmuseum, Lundby kyrkogårdar, Kulturhistorisk inventering av Göteborgs kyrkogårdar, Rapport 9, Göteborg, 1997

Hammarö, Hans, Theorell, Anita, Wästberg, Per, Minnets stigar, en resa bland svenska kyrkogårdar, Bokförlaget Max Ström, 2001

Klintborg Ahlklo, Åsa, Mellan trädkrans och minneslund – svensk kyrkogårdsarkitektur i utveckling 1940-1990, Stad & Land nr 167, Movium, sekretariatet för den yttre miljön vid Sveriges lantbruksuniversitet, 2001

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer, Släps kyrkogård, Kulturhistorisk dokumentation, Förslag till bevarandeplan, 2003, Halmstad

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer, Kapellkyrkogården, Kulturhistorisk dokumentation med bevarandeplan, 2004, Halmstad

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer, Vallda kyrkogård, Kulturhistorisk dokumentation, Förslag till bevarandeplan, 2003, Halmstad

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer, Kulturhistorisk inventering av Onsala kyrkogård, Förslag till bevarandeplan, 1996

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer, Falkenbergs kommun, Bygd att vårda. Program för kulturmiljövård, juni 1991, Falkenberg

Kungliga ortnamnskommissionen, Jöran Sahlgren, Ort-namnen i Hallands län, del 2. Carl Bloms Boktryckeri AB, Lund, 1950.

Länsstyrelsen i Blekinge, Bräkne-Hoby kyrkogård, Bräkne-Hoby pastorat, Lunds stift, en kulturhistorisk dokumentation, 2002

Nilsson, Ing-Marie, Sockenbildningen i Höks härad i södra Halland, Arkeologiska Institutionen, Lunds Universitet, VT 1994

Nordiska museet, Svenskt liv och arbete nr 31, red. Mats Rehnberg, Stenhuggarminnen, Malugn, 1973

Riksantikvarieämbetet, Vård av gravstenar, Växjö, 2002

Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljövård, nr 6:89, Tema kyrkogårdar, information utgiven av Riksantikvarieämbetet, Stockholm, 1989

Riksantikvarieämbetet, Halland – Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Sockenkyr-korna, Kulturarv och bebyggelsehistoria, universiteten i Stockholm, Umeå och Uppsala samt Riksantikvarieämbetet med stöd av Riksbankens Jubileumsfond, Riksantikvarieämbetets förlag, 2002

Wadsjö, Ambrosiani, Kyrkogårdskonst- Avbildningar från äldre svenska kyrkogårdar, AB Svenska Teknologföreningens Förlag, Stockholm, 1919

Informanter

Information lämnad av vaktmästare Ingmar Rolandsson i Morups församling.

Maj-Britt Bennheden, Morup har också bidragit med värdefull information. Vykortsfotot på sidan 23 kommer från hennes samlingar.

Arkiv

Morups församling

Gravkarta över Morups kyrkogård, digitaliserad.

s 24 – Kyrkogården, nya delen. Morups församlings arkiv

s 25 – Kyrkogården, nya delen, borttagna flisgravar. Morups församlings arkiv

s 26 – Kyrkogården från söder. Morups församlings arkiv

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer

Fornminnesregistret, Hallands län, Morups socken:

Ekonomisk karta: 5148, Historiskt kartöverlägg – 5B4i

s 27 – Staten och Hallands läns hushållningssällskap, karta över Långås, 1925

Diariet, HMAK-registret

Lantmäteriet i Halmstad

Följande karta och akt är hämtad från Lantmäterimyndigheten i Hallands län, Ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet. Ärendenr MS2006/02316.

Kopior ur ATA, Riksantikvarieämbetet

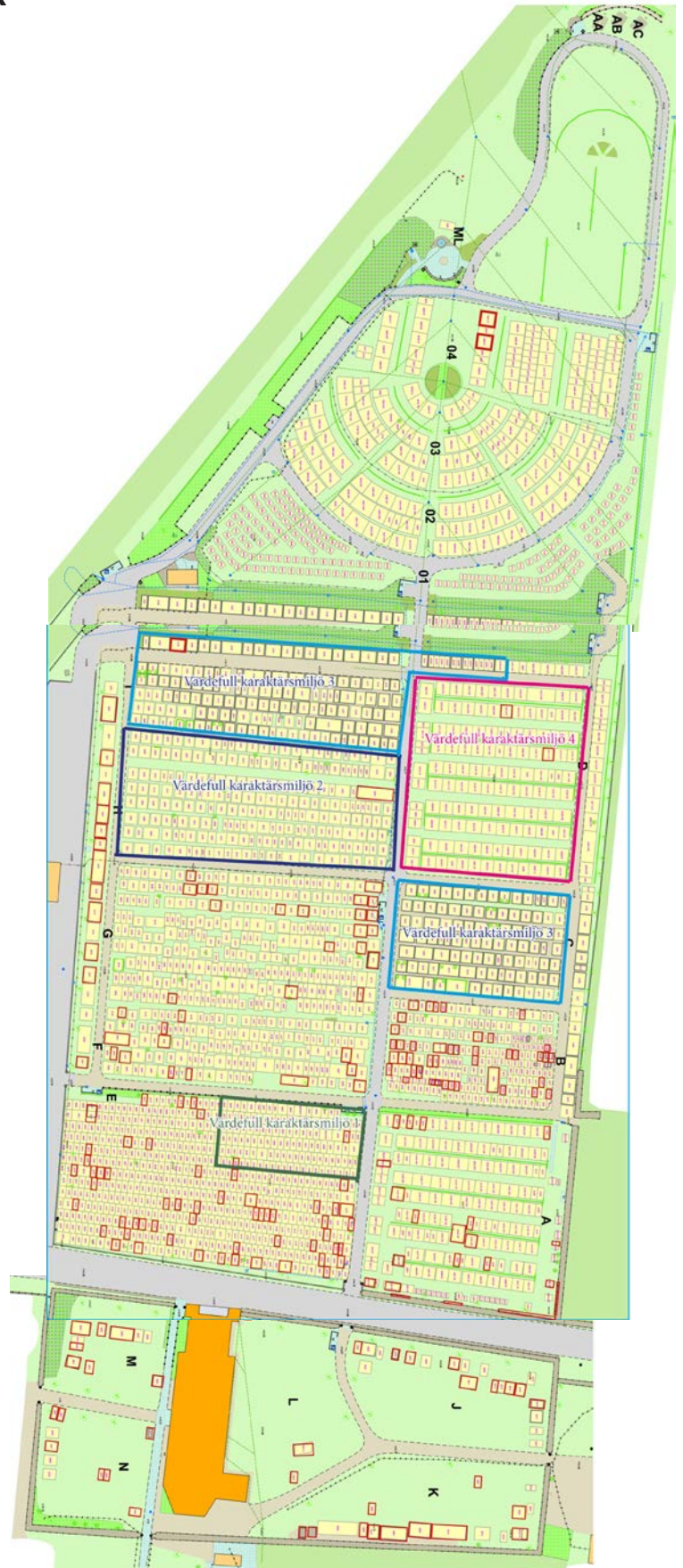
s 22 – Kyrkogården 1933, taget från norr. Foto: Fritz Hallbergs samling, nr 1143

s 24 – Flygfoto över Morups kyrkby. Foto: AB Flygtrafik, Dals Långed

Fornminnesregistret

s 21 och 28 – Kartor från Fornminnesregistret, Riksantikvarieämbetet

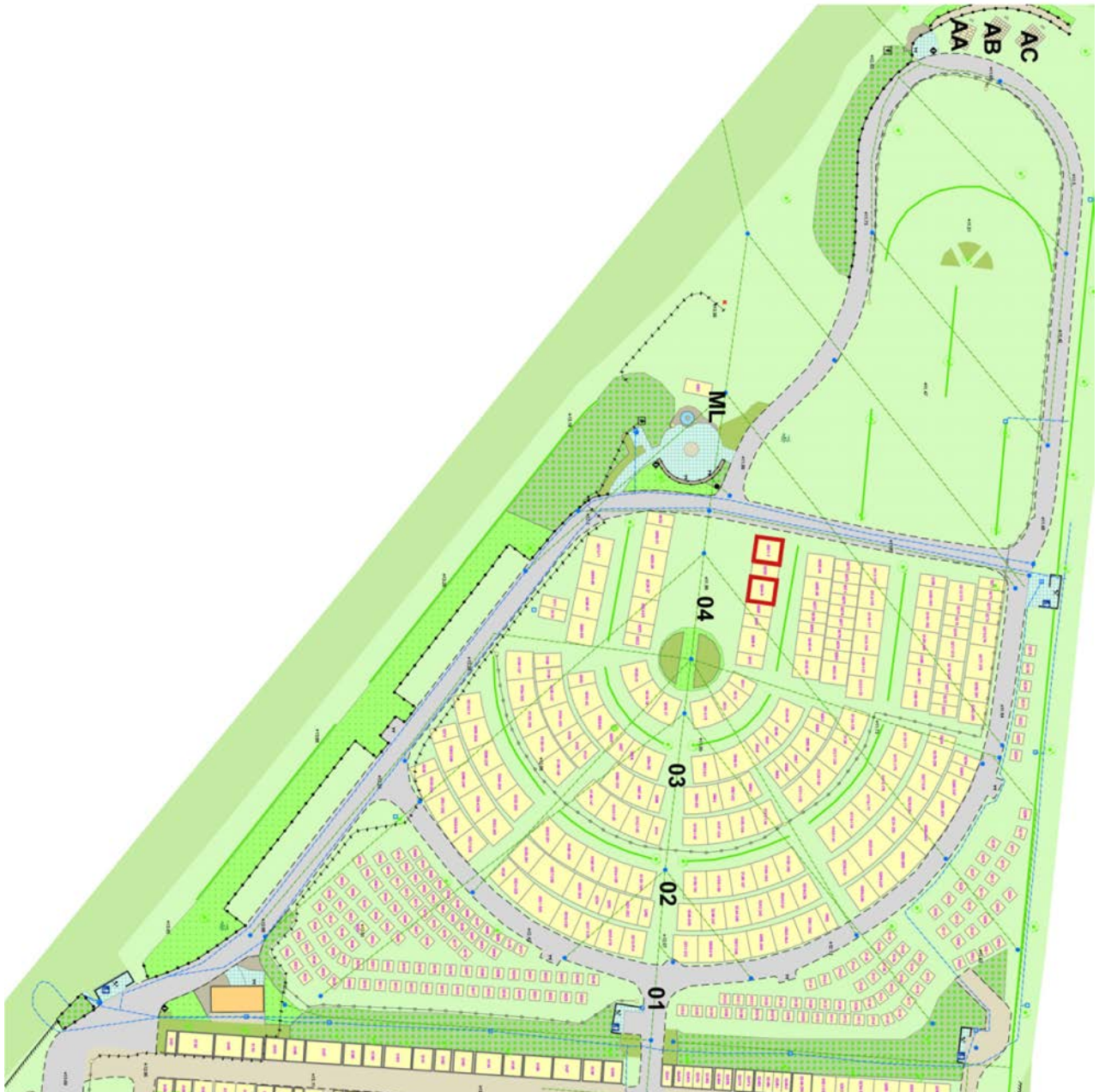
BILAGA 1. KULTURGRAVAR OCH VÄRDEFULLA KARAKTÄRSOMRÅDEN PÅ MORUPS KYRKOGRÅRD - KARTOR

Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i del 2

Kulturgravar i del 3

BILAGA 2. KULTURGRAVAR PÅ MORUPS KYRKOGÅRD - TABELL

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
A	19		Åboen B. Bengtsson 1803-1880 hustrun Olena Larsdotter 1813-1910	Tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre på kyrkogården och i kvarteret, miljöskapande	Gott skick (delar av fundamentet har tagits bort)	
A	25 - 26		Minne av hemmansegaren Per Börjesson 1823-1907 och hustrun Johanna Beata 1828-1900	Tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick (delar av fundamentet har tagits bort)	
A	28 - 30		Carl Boman 1826-1915 Barnmorskan B G Boman 1822-1900 Gert 1862-1923	Tidstypisk gravvård i nationalromantisk stil, intressant med kvinnlig yrkestitel, lokalhistoriskt värde, miljöskapande	Viss påväxt, delvis nedgrävd i marken	
A	vid mur		1. Otto Bengtsson 1877-1878 2. Minna Andreasdotter 1870-1877 3. Severin Gustafsson 1872-1877 4. Otto Karlsson 1878-1879 5. utan text	4 små gjutjärnskors vid östra muren, barngravar, hög ålder, ett smideskors utan text	några avbrutna, rost	Konservator bör åtgärda/ lämna åtgärdsförslag
A	27		Joh. Arwidsson 1818-1900	Gjutjärnskors, sent exempel, miljöskapande	Viss påväxt	Konservator bör åtgärda/ lämna åtgärdsförslag
A	vid mur		1. Hans Bengtsson 1877 2. Johan Adolf Pettersson 1866-1878 3. Anders Petter Swensson 1876-1887 4. Minne	4 små gjutjärnskors vid östra muren, barngravar, hög ålder,	några avbrutna, rost	Konservator bör åtgärda/ lämna åtgärdsförslag
A	vid mur		1. Johan Sewerin Svensson 1852-1871 2. Josefina Augusta Bengtsdotter 1857-1880 3. Sofia Bengtsdotter 1859-1880 4. Anna Charlotta Danielsson 1850-1881	4 små gjutjärnskors vid östra muren, över unga personer, hög ålder,	viss påväxt, rost	Konservator bör åtgärda/ lämna åtgärdsförslag

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
A	v i d mur		1. Peter Adolf Larsson 1872-1875 2. Tilda Charlotta Persson 1872-1873 3. Adolf Bernhard Bengtsson 1877-1878 4. Severina Augusta Johansson 1875-1877	4 små gjutjärnskors vid östra muren, barngravar, hög ålder,	n å g r a avbrutna, rost	Konservator bör åtgärda/ lämna åtgärdsförslag
A	v i d mur		1. Olivia Johansdotter 1851-1877 2. Kerstin Hansdotter 1801-1877	2 stora gjutjärnskors vid östra muren, hög ålder,	n å g r a avbrutna, rost	Konservator bör åtgärda/ lämna åtgärdsförslag
A	v i d mur		1. Jonas Olsson 1811-1878 2. Sara Johanna Andersdotter 1815-1880 3. Förre åboen Nils Danielsson 1824-1899 4. Anna Christina Persdotter 1822-1879 5. Emma Bernhardina Pettersdotter 1863-1878 6. Julius Karlsson 1870-1879 7. Eugenisa Lovisa Gustafsdotter 1851-1877	7 gjutjärnskors vid norra muren, hög ålder,	n å g r a avbrutna, rost	Konservator bör åtgärda/ lämna åtgärdsförslag
A	52-53		Hemmansegaren Nils Aron Larsson 1829-1877 hustrun Pernilla Andersson 1827-1892	En av få gravvårdar med järnstaket	gott skick	
A	84		Nils Börjesson 1818-1877 hustrun Pernilla Jonasdotter 1816-1903	Tidstypisk gravvård från 1870-talet, en av de äldre på kyrkogården och i kvarteret, miljöskapande		
A	89		Landtbrukaren B.A. Bengtsson 1839-1903 hustrun C. P. Gustafsdotter 1844-1877	Tidstypisk gravvård från 1870-talet, en av de äldre på kyrkogården och i kvarteret, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
A	106-107		f.d. hemmansegaren Johan Aron Bengtsson 1834-1913 hustrun Anna Kristina Andersdotter 1838-1879	Bautasten, tidstypisk, miljöskapande	Gott skick	
A	108-109		Fiskaren Oskar Karlsson 1900-1967 hustrun Lydia 1903-1984	Unik, personlig dekor, lokalhistoriskt intressant med lokalt motiv, intressant yrkestitel	Gott skick	
A	123		Anna Pettersson 1875-1893	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på mindre och enklare gravvård från sent 1800-tal	Svårläst	
A	130		Ingeborg Larsdotter 18xx-1879	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på mindre och enklare gravvård från sent 1800-tal	Svårläst	Rengör
A	142-143		Alfred Julius Andersson *1876 +1880 Alfred Julius Andersson *1884 +1888	2 stora gjutjärnskors hög ålder	Gott skick	
A	240		Hemmansegaren B.J. Andersson 1832-1897	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på hög smalsten från sent 1800-tal	Gott skick	
A	242		Hemmansägaren C. A. Joakimsson 1833-1897 Hustrun Augusta Charlotta 1859-1939	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på hög smalsten från sent 1800-tal	Viss påväxt	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
A	244		Åbodottern Jenny Andersdotter 1884-1899	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på hög smalsten från sent 1800-tal	Påväxt, svårläst	rengör
A	263		Hemmansägaren Otto Nilsson 1870-1900	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på hög smalsten från sent 1800-tal	Gott skick	
A	266- 267		svårläst	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på hög smalsten från sent 1800-tal		
A	271		Karl Danielsson 1830-1897 minne från barnen	Hög ålder, årsring på kyrkogården, exempel på något mindre och enklare smalsten från sent 1800-tal	nedlagd	
B	32		Astrid 1907	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Viss påväxt	
B	36		Carl Rickard Gustafsson 1905-1907	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde, bevarad ram	vänstra smutsad och påväxt, svårläst, nedlagd sten	Konservator åtgärdar, kan förbli nedlagd

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
B	38		Agnes Fridborg 1903	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde, bevarad ram	Nedlagd sten	Kan förbli nedlagd
B	39		Arvid Leander 1907	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde, bevarad ram	Nedlagd sten	Kan förbli nedlagd
B	40		Anne Signhild 1906-1907	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	nedlagd, påväxt	rengör, återställ stående
B	45		Herbert 1905 Bengt Sture 1919 Stina 1914-2008	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt	
B	50		Vår lilla Alice 1906-1911	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Gott skick, nedlagd	Kan förbli nedlagd
B	52		Gustaf Vilhelm 1911 Linnea 1908-1917	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Nedlagd	Kan förbli nedlagd
B	54		Lantbrukaren och kyrkvärden Bengt S Nilsson 1868-1952 hustrun Josefa Augusta Bengtsdotter 1876-1905 samt tvenne barn Augusta Charlotta 1875-1921	Gravvård typisk för det sena 1800-talet, sent exempel, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
B	58		Elsa Wiktoria Johansson 1902-1911	Ovanligt stor gravvård över ett barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, soci- alhistoriskt värde	Gott skick	
B	59		Olga 1906-1912	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde, bevarad ram	Gott skick, nedlagd sten	Kan förbli liggande
B	69		Gunnar 1907-1915 Ester Vahlborg 1912-1915 Karin Alice 1903-1908 Anders Ludvig 1905-1910 Ester Valborg 1905-1910 på nyårsafton	fyra små enkla grav- vårdar över barn, troi- gen syskon, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, soci- alhistoriskt värde	Ram bort- tagen vil- ket mins- kar läsbarhe- ten att dessa hör ihop, viss påväxt	Rengör
B	76		Ing-Britt Johansson 1941-1951	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Gott skick, nedlagd	Kan förbli nedlagd
B	79		Jenny Alfrida Johansson 1896-1919 Johan Edvin Johansson 1910-1922	Ovanligt stor gravvård över två barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Gott skick	
B	80		Herman F. Sev. Landegren 1909-1918	Liten gravvård över ett barn, från tidigt 1900- tal område med flera barngravar, socialhis- toriskt värde	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
B	81		Adolf Hallberg 1891-1918	Tidstypisk bautasten från 1910-talet, miljöskapande värde	Gott skick	
B	83		Ruth Nilsson 1904-1916	Liten enkel gravvård över ett barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt	
B	84		Hanna Josefina Johansson (trol)1907 - 1914	Liten enkel gravvård över ett barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde Ovanligt med marmor	P å v ä x t , svårläst	
B	102		Karl Bertil 1918-1919	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Gott skick	
B	116		Albert Sigfrid Larsson 1891-1919	Tidstypisk bautasten från 1910-talet, miljöskapande värde	Gott skick	
B	117		Hulda Charlotta 1889-1919 Augusta Serafia Andersson 1888-1922	Tidstypisk bautasten från 1910-talet, miljöskapande värde	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
B	119		Annie Sofia Johansson 1901-1919	Tidstypisk bautasten från 1910-talet, miljöskapande värde	Gott skick, viss påväxt	
B	122-123		Ingeborg 1907-1921 Maj Ingeborg 1923	Tidstypisk gravvård från 1920-talet, över barn/ungdom, social-historiskt värde	Påväxt	Rengör
B	124		Karl Sigfrid 1904-1928 Gustaf Daniel Johansson 1914-1919	Tidstypisk stor och monumental gravvård från 1920-talet, över barn/ungdom, social-historiskt värde	Påväxt	Rengör
B	125		2 Sjömän drunknade den 2 november 1921	Unik gravvård, viktig händelse, socialhistoriskt värde	Gott skick	
B	128		Nils Ingemar 1920-1926 Rolf Lennart 1933-1934	Liten enkel gravvård över små barn, från tidigt 1900-tal i område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt	Rengör
B	133		Bertil Ivar 1927	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal i område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt, nedlagd	Rengör, kan förbli nedlagd
B	134		Gunvor Margareta 1927-1928	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
B	138		Rune Ingvar 1931	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från mitten av 1900-talet i område med flera barngravar, socialhistoriskt värde, bevarad ram	Nedlagd	Kan förbli nedlagd
B	139		Kjell-Ivar 1952	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från mitten av 1900-talet i område med flera barngravar, socialhistoriskt värde, bevarad ram	Gott skick	
B	140		Våra barn 1931-1937	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal i område med flera barngravar, socialhistoriskt värde, bevarad ram	Nedlagd	Kan förbli nedlagd
B	141		Syskonen Lennart 1910-1935 Karin 1912-1921	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från 1920-tal i område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt	Rengör
B	151		Gustav Olof 1927-1930 Gulla Ingegerd 19xx-1930	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt	Rengör
B	153		Karl Erik 1932	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Påväxt, något svårläst	Rengör
B	164		Karl Erik 4 mån	Liten enkel gravvård över ett litet barn, från tidigt 1900-tal område med flera barngravar, socialhistoriskt värde	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
D	171-172		Karl Johansson 1895-1977 Anna Johansson 1895-1979	lokalhistoriskt värde med motiv från havet, unik	Gott skick	
B	177		Sömmerskan Anna Mathilda Svensson 1886-1925	Ovanligt med kvinnlig yrkestitel, socialhisto- riskt värde, tidstypisk utformning	Gott skick	
B	199		Ellen Maria Johansson 1906-1928 system Karin 1904-1972	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet i område med gravar över unga personer, miljöskapande	Gott skick	
B	201		Anna Mathilda Andersson 1909-1932 Brorsonen Gert- Olof 1937	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet i område med gravar över unga personer, miljöskapande	Gott skick	
B	202		Ingrid Andersson 1914-1932	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet i område med gravar över unga personer, miljöskapande	Gott skick	
B	203		Dagny Svensson 1913-1932	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet i område med gravar över unga personer, miljöskapande	Gott skick	
B	212		Sture Ingemar 1933-1939	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet i område med gravar över unga personer, miljöskapande	Påväxt	Rengör
D	171-172		Karl Johansson 1895-1977 Anna Johansson 1895-1979	lokalhistoriskt värde med motiv från havet, unik	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
D	218		Kvarnägaren Åke Carlsson 1915-1984 maken Helga 1919-2012	lokalhistoriskt värde med motiv av Bölse kvarn, brann ned på 2010-talet, titel, unik dekor	Gott skick	
E	8		Åbodottern Anna J. Andersdotter 1882-1898	Tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
E	11		Åbodottern Britta Aug. Johansdotter 1868-1898	Tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
E	19		Hemmansägaren Anders Andersson 1820-1916 hustrun Anna Lena 1822-1899	Tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör
E	22		Åbodottern Amanda Larson 1876-1899	Tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
E	24		Hustrun Johanna Charlotta Tifverman 1814-1899	Tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	27		f.d. hemmanägaren Lars Petter Bengtsson 1834-1916 hustrun Anna Lovisa Olsson 1832-1899	Tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Gott skick	
E	31		Häradsdommaren Ludvig Andersson 1849-1899 hustrun Emma Charlotta 1842-1918	Tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
E	36		Hustrun Josefina L. Johansdotter 1870-1900	Tidstypisk gravvård från sekelskiftet 1900, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	gott skick	
E	47		oläslig	ålderdomlig, tidstypisk för mitten av 1800-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	p å v ä x t , svärläst	r e n g ö r , konservator
E	51		Minne D. Efter hustrun Sarabeata Johansdotter 1818-1884	ålderdomlig, Tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	p å v ä x t , svärläst	r e n g ö r , konservator
E	58		Thilda Agardsson 1812-1884	ålderdomlig, Tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	p å v ä x t , svärläst	r e n g ö r , konservator

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	68		Sofia Persdotter 1824-1883	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Gott skick	
E	82		Gustaf Nilsson 1803-1882 hans maka Johanna Jonasdottter 1811-1894	Tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Gott skick	
E	85		Josefina Ingeborg Tegnér 1882-1889	Barngrav, ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Gott skick	
E	97		Lovisa Augusta Andreasdotter 1864-1884		Gott skick	
E	99		Anna Christina Larsson 1828-1884	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Gott skick	
E	100		oläslig	ålderdomlig, Tidstypisk gravvård troligen från 1870-80-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	P å v ä x t , vittring	rengör, fyll ev i med färg

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E			Emma Engelbrektsson 1862-1938	Lokalhistoriskt värde, Emma var orgeltrampare i kyrkan, exempel på liten enekl gravvård	Gott skick	
E	121		Severina Gustafsdotter 1856-1885	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Lutar	stabilisera
E	127		hustrun Anna Christina Svensdotter 1821-1883	ålderdomlig variant av smalsten, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande		
E	131		Brita Charlotta Stenberg 1837-1901	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	rost	
E	132		Nils Magnus Bengtsson 1822-1882	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	påväxt	
E	136		J A Anderssons son Gustaf Emil *1883 +1889	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, barngrav	Påväxt, smuts	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	155		Josefina Bernhardina +1887 Carl Alfred +1888	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, barngrav	Påväxt	Rengör
E	177		Systrarna Lydia 1901-1902 Frida Johansson 1902-1904	Exempel på enkalre liten gravvård över barn, från tidigt 1900-tal, socialhistoriskt värde	Påväxt	Rengör
E	198		Sonen Johan Albin Carlsson 1866-1886	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården		
E	200		Undantagsmannen Christian Jönsson 1795-1886	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Påväxt	Rengör
E	203		Minne öfver hustrun Helena Andersdotter 1822-1886	tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör
E	213		hustrun Anna Andersdotter 1866-1885	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	214		Åbodottern	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	P å v ä x t , svårläst	Rengör
E	215		 Åboen1808-1885	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, med tillhörande buxbomsklot	P å v ä x t , svårläst	Rengör
E	216		xxxxx	ålderdomlig, tidstypisk gravvård troligen från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, med tillhörande buxbomsklot	P å v ä x t , svårläst	Rengör
E	224		Olof Andersson 1805-1885	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, barngrav	Gott skick	
E	228		Sven Johan Johansson 1839-1885	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Gott skick	
E	234		Torparen Karl Börjesson 1819-1886	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	255		Augusta C. Kjellberg 1864-1887	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Påväxt	Rengör
E	259		Hemmansegaren xxx Olsson 1848-1919 hustrun Anna Johanna Olsson 1853-1885	tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör
E	269		Lena Svensdotter 1809-1885	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Viss rost	
E	272		J. Tobiasson 1820-1885	lokalhistoriskt värde då J var gästgivare (även yngre vårdens till höger) ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör
E	273		Sophie Louise Jönsson 1807-1886	lokalhistoriskt värde då S var gästgivare (även yngre vårdens till höger) ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	276		Åbon N A Andersson *1829 +1898	Tidstypisk obelisk från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, mil- jöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
E	279		hustrun J A A S 1854- 1888 hustrun Berta Sofia 1883-1909	ålderdomlig, tidsty- pisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör
E	280		hustrun Anna Larsdotter 1825-1888	Ålderdomlig, tids- typisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör
E	281		Severina Jakobsson 1858-1888	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Gott skick	
E	325		Sven Andersson 1803-1891	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Påväxt, lutar betydligt	R e n g ö r , stabilisera
E	343		hustrun Olena Arvidsson 1875-1907	Gjutjärnskors, sent exempel		

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	349		Åboen A. J. Andersson 1843-1889	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
E	367		Kerstin Hansdotter 1808-1887	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Gott skick	
E	373		Åbosonen S. Larsson 1832-1892	ålderdomlig, tidstypisk gravvård från 1880-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
E	397		Johan Algot Bengtsson 1831-1892	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Påväxt	Rengör
E	427		Åbodottern E A Gustafsdotter 1873-1898	tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
E	430		hustrun Anna J. Persdotter 1822-1893	tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
E	513		Kronolänsman Fr. Aug. Lönndahl *1834 +1885 och hans maka Hedvid Rutzki 1843-1908 C Lindecrona 1919-1976 K. Lindecrona 1921-2019	AXA, unik	Gott skick	
E	551		Anders Petter Nilsson 1874-1892	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre i kvarteret och på kyrkogården	Påväxt	Rengör
E	574		f.d. hemmansägaren Lars Aug. Nilsson 1843-1917 hustrun Severina N. 1840-1894	tidstypisk bautasten från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Gott skick	
E	612		Åbon Sven Larsson 1823-1895 hustrun Karin Antonsdotter 1821-1895	tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
E	618		Landtbrukaren Bengt Sven Johansson 1842-1924 hustrun Johanna Olivia Andrsdotter 1854-1895	tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Påväxt	Rengör
E	620		f. Åbon G. Nilsson 1808-1895	tidstypisk gravvård från 1890-talet, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
F	1		Landtbrukaren B.A. Bengtsson 1837-1906 hustrun Johanna Beata 1840-1932	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gott skick	
F	9		Åbon Gustaf Persson 1819-1902	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	P å v ä x t , svårläst	Rengör
F	12		K.A. Hallberg 1881-1902 Hufhult	Sent exempe l på gjutjärnskors	Rost , påväxt	R e n g ö r , behandla, måla
F	21		8 Norska sjömän drun-knade den 10 sept. 1903	Unik, viktig symbol med lokalhistoriskt värde	Gott skick	
F	27		Åbon Joh. A. Svensson 1829-1909 hustrun Johanna Beata 1858-1912	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Påväxt	Rengör
F	30		Åbosonen Otto Carlsson 1871-1902	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
F	31		f.d. Anders S. Svensson 1833-1917 hustru Johanna B. Börjesson 1842-1902 Stranninge	Hög smalsten, tidstypisk, ovanlig med infälld marmorplatta, miljöskapande	Missfärgning av marmorplattan	Konservator bör åtgärda
F	58		Hemmansägare Sven Nilsson 1871-1904 hustru Severina 1871-1955	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande	Viss påväxt	
F	60		3 svenska sjömän drunknade den 10 sept. 1903	Unik, viktig symbol med lokalhistoriskt värde	Gott skick	
F	64		f.d. skräddaren M. Danielsson 1817-1904 hustru Anna Kristina 1826-1921	Tidstypisk hög smalsten krönt med kors, formklippta flankerande städsegröna buskar, miljöskapande, intresant titel	Buskarna har blivit så stora att de nästan skymmer stenen.	buskarna bör om möjligt beskäras till en något mindre storlek
F	86		Minne öfver hustru Johanna Beata Nilsson 1840-1906	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande	Påväxt	Rengör
F	87		Lantbrukare C.J. Jönsson 1838-1909 Anna Charlotta Jönsson 1841-1921	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
F	95		Hustrun Kristina Kaspersson född Tobiasson 1803-1906	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande, lokalhistoriskt värde - blev 103 år	Påväxt	Rengör
F	124		Minne åt enkan Sara J. Andersdotter 1841-1906 och hustrun Anna S. Hallberg 1869-1900	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Påväxt	Rengör
F	131		Åbon Sven Johansson 1826-1912 hustrun Anna Johansson 1835-1906	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Påväxt	Rengör
G	1		Hustrun Johanna Charlotta Svensson 1877-1912	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Påväxt	Rengör
G	10		Jenny Alvina Johansson 1885-1908 Annie Sofia Johansson 1897-1924	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande	Påväxt	Rengör
G	61		J.S. Börjesson Hustrun M.E. Börjesson född Tifverman 1847-1910 Minne från en kär fosterson	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande, intressant inskription	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
G	71		Hjalmar Bengtsson 1875-1911 Algots Bengtsson 1877-1959	Tidstypisk hög smalsten krönt med ett kors, miljöskapande	Påväxt	Rengör
G	73		Lantbrukaren J.A. Gustafsson 1858-1932 hustrun Britta Augusta 1859-1914 sonen Ivar 1884-1912	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande	Gott skick	
G	113		Otto Johansson 1869-1943 Augusta Johansson 1872-1940 Sonen Ivar 1900-1913	Fint arbetad gravvård i art deco stil, miljöskapande	Gott skick	
G	141		Anders Börjesson 1836-19xx Johanna Börjesson 1844-1919	Tidstypisk hög bauta-sten, en av få med inramning i form av kedjor mellan stenspollare, miljöskapande	Påväxt, något svårsläst	Rengör
G	167		Kvarnbyggmästare B.J. Petersson 1854-1915 hustrun Emma Lovisa 1856-1939	Fint arbetad gravvård i art deco, intressant titel med lokalhistoriskt värde	Nedlagd, men i gott skick	
G	171		f.d. Åboen B.J. Hansson 1843-1916 hustrun Johanna Beata 1854-1943 Sonen Anders 1884-1977	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Påväxt	Rengör
G	173		Här vilar hemmadottern Britta Augusta Larsdotter 1870-1913	Tidstypisk hög smalsten, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
G	202		Carl Börjesson 1846-1922 Hustrun Amanda 1862-1917	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gott skick	
G	203		Lantbrukaren Alfred Andersson 1849-1934 hustrun Sofia Augusta 1855-1916	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gott skick	
G	204		F. Hemmansegaren Lars J. Bengtsson 1838-1918 hustrun Sara Lovisa 1836-1925	tidstypisk gravvård från tidigt 1900-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gott skick	
G	215		Smeden Johan Börjesson 1837-1921 hustrun Anna Sofia 1840-1917	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
G	222		Båtsmannen J.S. Engberg 1855-1928 Hustrun Josefine 1854-1917	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Påväxt, nedlagd	Rengör, ställ upp
G	224		Hemmansegaren Bengt Severin Nilsson 1850-1917 hustrun Emma Kristina 1857-1939	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
G	230		Lantbrukaren Karl A. Bengtsson 1849-1917 hustrun Anna Britta 1843-1929	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Viss påväxt	
G	231		Hustrun Lovisa Bengtsson 1838-1917 Dottern Augusta Pettersson 1864-1920	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gravvård	
G	240		Karl Larsson 1890-1918	tidstypisk på liten enkel gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
G	241		Selma Karlsson 1892-1919	tidstypisk på liten enkel gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör
G	242		Smedmästaren Johan A. Jönsson 1875-1919 hustrun Augusta 1867-1942	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
G	258		Lars Aug. Johansson 1862-1946 Hustrun Johanna Beata 1860-1929 Dottern Jenny 1890-1918	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
G	259		f.d. Åboen P.A. Persson 1833-1917 hustrun J.K. Persson 1839-1928	Sent exempel på hög smalsten, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
G	260		Bengt Johan Svensson 1851-1919 hustrun Severina Lovisa Persdotter 1852-1913	Sent exempel på hög smalsten, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gott skick	
G	268		Båtsmannen P.A. Wahlgren 1839-1931 hustrun Lovisa Beata 1838-1921	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, intressant titel	Viss påväxt	
G	288		Hemmansägaren And. L. Stenberg 1869-1927 Jenny Lovisa 1882-1919 Ellen 1897-1939	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Påväxt	Rengör
H	1		Lantbrukaren Johan B. Bengtsson 1852-1933 hustrun Josefina Bengtsson 1854-1924	tidstypisk gravvård från 1910-30-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gott skick	
H	27		Hemmansägaren Bengt Aug. Olsson 1846-1915 hustrun Lovisa Augusta Olsson 1848-1928	tidstypisk gravvård från 1910-20-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
H	57		----	Gjutjärnskors	Rost, ingen text	
H	86		Nils Artur 1906-1915	tidstypisk gravvård från 1910-20-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande, barngrav	Gott skick	
H	164		Makan Hulda 1895-1983 sonen Georg 1926-1951/ Fiskaren Nils Oskar Petersson 1889-1930/ Fiskaren John Edvin Johansson 1902-1930/ Fiskaren Gustav Hugo Johansson 1907-1930/ Fiskaren Karl Ludvig Persson 1892-1930/ Fiskaren Per Ludvig Nilsson 1886-1930/ Hans maka Andréa Nilsson 1885-1976	Unik grav med 7 likadana gravstenar i stor ram, varav 5 var fiskare som drunknade på väg ut i sin eka till fiskebåten "Delfin vid Hallarna". Tragedin väckte stor uppmärksamhettning Victoria skänkte pengar till de drabbade familjerna, halländske författaren Gustaf Ullman skrev en dikt till minne av fiskarna.	Gott skick	
I	1		Landtbrukaren Lars Jakob Gustafsson 1836-1916 hustrun Johanna Larsson 1843-1934	tidstypisk bautasten från 1910-tal, i årsring från det tidiga 1900-talet, miljöskapande	Påväxt	Rengör
I	1		Kvarnägaren Anders Jeppson 1834-1926 hustrun Kristina Jeppsson 1836-1917	Stor bautasten, tidstypisk, miljöskapande, intressant titel	Påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
I	57		Landtbrukaren Gustav Albin Svensson 1873-1918 hustrun Charlotta 1875-1937 Dottern Svea Martina 1906-1923 Dottern Ingrid Alice 1915-1998	Stor påkostad gravvård sammansatt av flera delar, med tillhörande stenram, tidstypisk, miljöskapande	Viss påväxt	
I	183		Anders Johansson *1862 +1931	Unik gravvård skapad av konstnären Axel Andersson, AXA, bearad stenram, miljöskapande	Gott skick	
J	1		Hemmansegaren L. A. Johansson 1840-1902	tidstypisk smalsten från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	
J	4		Carl Persson 1830-1901	Tidstypisk gravvård i jugendstil med tillhörande ram, miljöskapande	Gott skick	
J	5		Lantbrukare B. A. Millberg 1834-1901 hustrun Lovisa 1843-1937	tidstypisk smalsten från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Viss påväxt	
J	7		Sven Bengtsson 1846-1931, Lönestig	Sent exempel på hög korskrönt smalsten med bevarad stenram, miljöskapande	Gott skick	
J	11		Hustrun Annie Olsson 1902-1953 Ester Svensson 1904-1943	Ramgrav, tidstypisk, miljöskapande, lokalhistoriskt värde, två systrar, Ester dog i TBC	nedlagd	återställ stående

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
J	12		F.d. Åboen Gustaf Andersson 1821-1902 Rest af svärsonen	tidstypisk smalsten från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Viss påväxt	Rengör
J	14		Åbon Lars A Bengtsson *1868 +1896	Lokalhistoriskt intresse, drunknade 24/9 1896, tidstypisk smalsten från 1890-tal, en av de äldre i kvarteret, miljöskapande	Nedlagd	återställ stående
J	15		Fiskaren Karl Adolf Karlsson *1869 +1896	Lokalhistoriskt intresse, drunknade 24/9 1896	Påväxt	
J	16		Hanna Ivarsson 1859-1925	sent exempel på smalsten, bevarad stenram, miljöskapande	Nedlagd	återställ stående
K	1		Britta Augusta Johansdotter *1857 +1865	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre på kyrkogården	Påväxt	Rengör
K	2		Britta Sofia Gustafsdotter *1850 +1875	Gjutjärnskors av hög ålder, en av de äldre på kyrkogården	Påväxt	Rengör
K	3		Kontraktsprosten och kyrkoherden P G Persson *1819 +1890	Unik gravvård med smidesstaket, lokalhistoriskt värde, miljöskapande	Rost	r e n g ö r , behandla, måla

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
K			Carin Stenberg Född Nils-dotter *1800 +1830	Vården har tidigare stått vid kyrkoväggen. Hittades kring 1930-talet som en del av en bro vid Wettermans väg i byn, flyttades då tillbaka till kyrkogården. Hög ålder, hantverksmässigt framställd, unik.	På växt, svårläst	Konservator bör åtgärda/ge råd om vård
K			...Stoftet af...Madame Carin Molin *1766 +1803? 1805? Född i Morups Gästgifveri Hon var en god.....	Vården har tidigare stått vid kyrkoväggen. Hittades kring 1930-talet som en del av en bro vid Wettermans väg i byn, flyttades då tillbaka till kyrkogården.	På växt, svårläst	Konservator bör åtgärda/ge råd om vård
K			6 fragment av gravstenar/hällar ligger längs muren nära nr 5. En gravhäll i kalksten i två delar med handinhuggen skrivstil, trol. tidigt 1800-tal. Två gravstenar i granit/gnejs med handinhuggen text, trol. 1606. Två delar i röd granit, 1800-tal.	Ålderdomliga, några av de äldsta, visuell förankring i kyrkogårdens långa historia.		Konservator bör åtgärda/ge råd om vård
K	6		Organisten och klockaren Alfred Wettermann *1830 +1910 Anna Wettermann +1910	Han var skollärare, kantor och klockare och flera i hans släkt valde samma yrkesbana. Unik, miljöskapande	Gott skick	
K	7		A P Johansson *1851 - 1919	A.P. Johanssons levnadsöde skapade flera tidningsrubriker. Han blev tvångsinlagd på sjukhus i Stockholm 1896 men några riksdagsmän lyckades få honom "fri" igen. Konstnären Axel Andersson (AXA) har gjort gravsten. unik, bevarat stenet, miljöskapande	Viss påväxt	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
K	8		<i>Stående:</i> Lantbrukare Anders Nilsson 1865-1929 makan Kristina 1867-1922 <i>Liggande:</i> Nils Nilsson 1904-1951 makan Karin 1908-1972	Tidstypisk hög och påkostad samt en liggande gravvård, bevarad stenram, miljöskapande	Gott skick	
K	9		Kontraktsprosten Carl Edv. Paulsson *1873 +1942 Karin Paulsson 1880-1962 (ej liggande)	Tidstypiskt stenkors över präst, lokalhistoriskt värde, bevarad stenram, miljöskapande	Gott skick	
K	10		Prosten G W Medin *1844 +1921	Konstnären Axel Andersson (AXA) har gjort stenen, unik, bevarad stenram, miljöskapande	p å v ä x t , svårläst	rengör
K	12		Prosten J F Edgren *1797 i Åmål +1870 i Morup		P å v ä x t , svårläst	Konservator bör åtgärda/ge råd om vård
K	13		<i>Urnan:</i> Luise Caroline Wilhelmine Edgren *1802 +1855, PS 475 V 4 Min högtidsdag går in, allt är så tyst och stilla. Farväl o werld, jag vill ej dig på tiden spilla. Mitt hjärta redo är, min själ förbidar dig. O min förlossar, du är ej lågt ifrån mig. <i>Kolonnen:</i> Af tacksamma hjertan	Unik, hög ålder - en av de äldsta på kyrkogården, konstnärligt värde, tidstypisk, lokalhistoriskt ävrde	Påväxt, svårläst, kolonnen sprucken	Konservator bör åtgärda/ge råd om vård
L	1		Här hvilar förgång...ådelen af i lifstiden Hemmansägaren AHS No 1 Askhult *30/4 1809 +4/11 1848	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården,	P å v ä x t , svårläst	Konservator bör åtgärda/ge råd om vård

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
L	2		Åboen Gari Andersson + 1860	unik, ålderdom- lig, en av de äldsta på kyrkogården,	På växt, svårläst	Konservator bör åtgärda/ge råd om vård
L	3		Thomas	Gjutjärnskors, barngrav	Borttagen från sin plats i kv L och placerad vid östra muren	återplacera på den ursprungliga platsen
L			vid södra muren: Åboen Anders Hansson *24/3 1794 +31/1 1867 Långaveka	Gjutjärnskors av hög ålder	Rostig, påväxt, ingen fast pla- cering på kyrkogården	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd
M	1		Axel Andersson. *1890 +1956 Hustrun Gerda 1886-1968	Unik, konstnärligt värde, personhist. värde. Skulp- tör, kallad AXA, hem i "Gamlestugan" ägd av Hembygdsföreningen i Morup sedan 1972. Ska- pat mycket kyrklig konst, altartavlor, bl.a. läktarbar- riären i Morups kyrka, gravvårdar varav flera i Morup, sin egen grav- vård. Även keramik, skrev böcker, kåserier i Afton- bladet. Hans egen grav- sten var ursprungligen beställd för leverans till USA.	Gott skick	
M	2		Här hvilar hemansegaren Anders Petter Stenberg. *1833 +1870	unik, ålderdom- lig, en av de äldsta på kyrkogården,	På växt, svårläst	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
M	3		Stoftet av prosten och kyrkoherden i Morup, Carl Gustaf Meuller *1752 +1828 och dess kära maka Maria Susanna Dragstedt född 1760 död 1827, förvaras här under. Saliga äro de döde som i Herren härefter. Ja säger anden de skola få vila sig från sitt arbete och deras gärningar följa dem efter. Upp b. 14:13	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården, personhistoriskt värde, lokalhistoriskt värde	P å v ä x t , svårläst	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd
M	4		Folkskolläraren Organisten Seth Sjöberg 1873-1927 hustrun lärinnan Hanna S. 1882-1955, systern Ida S. 1869-1944	Ovanlig sten, lokalhistoriskt intressant yrkestitlar (gäller den stående stenen)	Gott skick	
M	5		Köpman Hugo Johansson 1889-1959 Makan Alfhild 1890-1966 Rose-Marie 1916-193x	Lokalhist. intressant titel, tidstypisk, årsring, miljöskapande	Viss påväxt, bokstav och siffra saknas	engör, återskapa saknade tecken
M	6		Åboen Pehr Larsson i Bryntebo *1799 +1869	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården,	P å v ä x t , svårläst	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd
M	6		<i>vänstra:</i> Här hvilar L. Johanspers frun Bryntebol +1851 Så jag dör och Gud kalla, ära med eder. 1 Mose 78:21 <i>högra:</i> Minne efter aflidna hustrun Josefina B. H. Jönsson *1839 +1863	de två äldre stenarna, unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården,	P å v ä x t , svårläst	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd
M	9		Victor Bengtsson 1887-1974 makans Junis 1890-1974	Var kommunalman, lokalhistoriskt värde, ovanlig gravvård från 1970-talet	Gott skick	
N	1		B. Hansson *1800 +1852 Så jag dör och Gud....	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården,	P å v ä x t , svårläst	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
N	2		Minne från Häradsdomaren S A S från Rosendahl *1799 +1866	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården,	Viss påväxt	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd
N	3		oläslig	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården,	Påväxt, svårläst	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd
N	4		Minne efter gossen N A I S 1875	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården, son till N 5	Gott skick	
N	5		Minne efter hustrun C C P D från No 2 Galtås *1855 +1875	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården, mor till N 4	Gott skick	
N	6		Åboen Sven Bengtsson *1807 +1869	unik, ålderdomlig, en av de äldsta på kyrkogården,	Påväxt, svårläst	Konservator bör åtgärda/föreslå åtgärd
N	7		Rektor Hilding Noréus 1909-1963 hustrun Margit 1914-1991	Rektor vid Morups skola, har en väg uppkallad efter sig i byn, lokalhistoriskt värde	Nedlagd	Återställ stående

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
4	1-2		Störst är kärleken Erik Johansson 1921-2004	lokalhistoriskt värde - var konstnär	Gott skick, busken framför har blivit för stor	klipp ned buske
4	4-5		Bennheden Rune 1923-2005 Margit 1929-2014	lokalhistoriskt värde; Margit var aktiv inom hembygdsrörelsen och skrev böcker om Morup		

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2022

2022:1	Fortsättningen av den arkeologiska utredningen inom Norra Villmanstrand, Halland, Halmstad kn, Snöstorps sn 2021.	2022:39	Två provgropar i kvarteret Kräftan, Laholms stad, Kv. Kräftan, Arkeologisk förundersökning 1994
2022:2	Tre fornlämningar inom Trönninge 2:27, L2020:3647, L2020:3649, L2020:3653, Arkeologisk förundersökning.	2022:40	Tyghuset 6, antikvarisk förundersökning och konsekvensanalys
2022:3	Skogskyrkogården i Falkenberg, kulturhistorisk inventering	2022:41	Knobesholm, vattenvårdsåtgärder
2022:4	Alafors kvarn, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring	2022:42	Slättåkra - fyra fornlämningar i Suseåns dalgång Halland, Slättåkra socken, Arkeologisk undersökning 2020
2022:5	T4 Hässleholm, Matsalen, antikvarisk förundersökning	2022:43	Från brons till järn en boplatz vid Laxbutiken. Skrea socken, Arkeologisk förundersökning 2021
2022:6	Arkeologisk utredning 2021 inför den nya Slottsmöllebron, Halmstad 9:14 och Halmstad 10:26 m fl	2022:44	Skrea 6:45-2, Skrea socken, Skrea 6:45-2, Arkeologisk utredning 2022
2022:7	Köinge kyrka, Utvändig renovering, antikvarisk medverkan	2022:45	Elledning i Bastionsgatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021
2022:8	Arkeologisk utredning inför solkraftspark i Harplinge. Harplinge sn, Arkeologisk utredning steg 1	2022:46	Kvarndalen i Ulvatorpsbäcken, underhållsåtgärder
2022:9	Övraby VA, Övraby socken, Halmstad 9:26, Arkeologisk utredning 2021	2022:47	Falkenbergs rådhus, fasadrenovering
2022:10	Tidigmoderna odlingslager och bebyggelseämningar i kvarteret Grev Kristoffer, Halland, Halmstad, Fastigh. Grev Kristoffer 10 och 13, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2020	2022:48	Utredning inom Elestorp 7:445, Halland, Tjärby sn, Elestorp 7:445, Arkeologisk utredning 2022
2022:11	Skottorps slott, Renoveringsåtgärder 2020-21, Antikvarisk medverkan	2022:49	Okome kyrka, högtalare
2022:12	Esilstorp, planutredning	2022:50	Sankt Nikolai kyrka, antikvarisk förundersökning
2022:13	Tingshuset, Höken 3, Laholm. Antikvarisk förundersökning	2022:51	Skottorps slott, Renoveringsåtgärder - trädgårdsmästeriets magasin
2022:14	Varbergs kyrka, antikvarisk förundersökning	2022:52	Grävruiter vid återinvigning av Lugnarohögen 12 juni 2022, Halland, Hasslövs socken, Hasslöv 1:26, Publik arkeologisk undersökning 2022
2022:15	Armékåren 14, antikvarisk förundersökning	2022:53	Staffens hembygdsgård, stråtak
2022:16	Morups kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan	2022:54	Slamsugning under golv i färgeribyggnad, Falkenberg, Vitan 9, RAÄ Falkenberg 16:1, L1997:2181, Arkeologisk undersökning
2022:17	Tönnersjö kyrka, renovering av golv m.m	2022:55	Norra station, antikvarisk förundersökning. Halmstad 5:6.
2022:18	Arkeologisk förundersökning av L1997:7567, Landa socken, Sintorp 3:6	2022:56	Skottorps slott - Trädgårdsmästarbostaden
2022:19	Teater Storan, Svärdet 8, Antikvarisk medverkan	2022:57	Kulturhuset, Folkparken 3, Halmstad, rivningsdokumentation
2022:20	Centralskolan, Tvååker. Antikvarisk förundersökning	2022:58	Vessige kyrka, tornhuv och fönster
2022:21	Från stenålder till vikingatid i Hunnestad. Halland, Hunnestads sn, Arkeologisk förundersökning av L2020:6458	2022:59	Ljungby kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk bevarandeplan
2022:22	Hasslövs kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan	2022:60	Bastionen i Norre katts park, kulturhistorisk utredning
2022:23	Våxtorps kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan	2022:61	Tönnersjö kyrkas tidigmedeltida västmur med portalöppning, Arkeologisk undersökning 2020
2022:24	Fiberledning vid Norre Port, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022	2022:62	Vinbergs kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk bevarandeplan
2022:25	Fiberledning i Klostergatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022	2022:63	Gravhögen i Rotorp, Halmstad 3:20, L1997:5098, Arkeologisk förundersökning 2021
2022:26	Gällareds kyrka, dränering, antikvarisk medverkan	2022:64	Inför våtmarksområde i Galtabäck. Varbergs kn, Tvååker sn, Galtabäck 2:4, Arkeologisk utr. 1 2022
2022:27	Elskåp vid Lilla Torg, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021	2022:65	Linnås 1:9, Hylte kommun, Långaryd socken, Linnås 1:9, Långaryd socken, Arkeologisk utredning 2022
2022:28	Gunnarsjö kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan	2022:66	Hjuleberg - Solcellspark, Abilds socken, Hjuleberg 2:1, Miljökonsekvensbeskrivning 2022
2022:29	Tröinge 2:21 och 3:107, Falkenberg, Vinbergs sn, Tröinge 2:21 och 3:107, Arkeologisk utredning 2022		
2022:30	Slöinge kyrka, styrsystem, antikvarisk medverkan		
2022:31	Under granarna i Älvasjö 1:3, Övraby sn, Halmstad kommun, Älvasjö 1:3, Arkeologisk utredning 2022		
2022:32	Krukmakeriet, Lerkvarnen 22 Laholm, antikvarisk förundersökning		
2022:33	Stråvalla kyrka, vård- och konserveringsåtgärder, antikvarisk medverkan		
2022:34	Prästgården, Kyrkans hus, Sankt Nikolaus 17 Halmstad. Antikvarisk Konsekvensbeskrivning		
2022:35	Trädgården 8 m.fl., Falkenberg. Kulturmiljöutredning		
2022:36	Stråvalla kyrka, fasad, antikvarisk medverkan		
2022:37	Värö kyrkogård, konservering av äldre gravvårdar, antikvarisk medverkan		
2022:38	Stafsinge kyrkogård, Kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan		

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@KULTURMILJOHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.KULTURMILJOHALLAND.SE